Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 96 (15719) | 1981 оной апрелиин 25, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

ЗАЛУУШУУЛ— МАНАЙ НАЙДАЛ

Хэдэхэн үдэрэй үнгэрхэдэ, империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэгшэ ажалшадай Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн нэгэнние баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхэмнай.

Энэ гайхамшагта һайндэртэй дашарамдуулан, манай партиин Центральна Комитедэй гаргаһан гүн удхатай Уряанууд бүхы түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэнэй дунда улам эдэбхи үүсхэл бадаруулжа, шэнэ илалтануудта зоригжуулба.

Мүнөө жэлэй Майн 1 онсо үе сагта, КПСС-эй XXVI съездын һүүлээр түрүүшынхеэ үнгэрхэнь. Тиимэһээ совет арад, тэрэ тоодо манай Эхэ ороной залуу үетэн илангаяа эхэ дэбжэлтын оршон байдалда һайндэрлэхээ бэлдэжэ байнхай.

—СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АША ТУҺАДА ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛТЭ ГАБШАГАЙ АЖАЛААРАА АРБАН НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЫЕ ТЭМДЭГЛЭЕ!

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ДҮҮРГЭХЭБДИ! БҮХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА, БҮХЫ ЮУМЭ ХҮНЭЙ НЭРЭ ХҮНДЭДЭ!—гэһэн Урлануудые халуунаар угтагдаһан байна. Энээнтэй хамта бидэ: ХҮБҮҮД БОЛОН БАСАГАД! ЭРДЭМ МЭДЭСЭ, СОЁЛ БОЛБОСОРОЛ, ТУСХАЙ МЭРГЭЖЭЛ ҮСЭД НЭТЭРҮҮЛЭЭР ШУДАЛАГТЫ! КОММУНИЗМЫН ТҮЛӨӨ УШАР ЕҺО ОЙЛГОДОГ ТЭМСЭЛШЭД БОЛОГТЫ! ЛЕНИНСКЭ КОМСОМОЛ МАНДАХА БОЛТОГОЙ!—гээд дахин дабтан уншанабди.

Энэмнайшье ойлгосотой бэзэ. Юуб гэхэдэ, залуу үетэн — манай ерээдүйн найдал бата найдамтай халаан, ушар иимэһээ Коммунис парти ба совет правительство эдир хүбүүд ба басагадта энэрхы ёһоор хандажа, тэдэнние баатар арадайнгаа дайшалхы болон ажалай ёһо заншал, бодото жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхые оролдодог, хүмүүжүүлдэгшье. Иигтэл тэрэнэй ашаар совет үеын залуу хүнүүд түүхын соосада үзэгдөөгүй үйлэ хэрэгүүдые бэелүүлжэ байна ха юм. Коммунистнуудай ударидалга доро, аха нүхэдэйнгөө удаа ээмдэ түшэглэн, хэды ехэ баатаршалга гаргааб — тэргаа даража тоолохын аргагүй. Энэ талаар, манайшье республика дотор һайн һайхан, омогорхол баярай жэшээ, баримтанууд хаа хаанагүй, али бүхы һалбарида бии. Саяхан һаяхан Улаан-Үдэдэ боложо үнгэрһэн үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй республиканска слёт элеэр гэршэлбэ. Мүнөө үедэ республикымнай арадай ажахын элдэб һалбаринуудта 90 мянга гаран хүбүүд, басагад шэн габьяа гаргуулан, эршэ хүсэеэ зангидан, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа байдаг. Тэдэнэй дундаһаа комсомол-залуушуулай 490 коллектив, 6 мянганһаа дээшэ залуушуул арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые, социалис уялгануудаа урьдалан дүүргэжэ, ажалай габьяа туйлаһан байна.

Манай үе сагай агуу барилга—Байгал-Амарай түмэр замай Бурнадай участогта ВЛКСМ-эй XVII, XVIII съездын нэрэмжэтэ, «Залуу гвардеец» гэжэ комсомолой габшагай отрядуудай гэшүүдһээ бүрдэһэн комсомол-залуушуулай 30 бригада хүдэлнэ. Тус участогта бүхыдөө аяар 15 мянга гаран залуу барилгашад тоологдодог. Эдэнэй үндэр бүтээсэтэ ажалаар БАМ-ай бүхы барилгашад омогорхохо, омогорходог, омогорхохошье эрхэтэй. Эндэхи залуушуул гансал ажалайнгаа амжалтаар һанаагаа амаруулаад, миин һуудаггүй, харин сүлөөтэй сагаа аша туһатайгаар, сэнгүү хүхюунээр үнгэргэжэ, эрдэм һургуулияа дээшэлүүлжэ байдаг юм. Тобшолон хэлэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ тэдэнэр ажалай гуриим заншалай талаар айхабтар шанга һургуули гараа, хүмүүжэл, хатуужал абаа. Эдэнэй хүсэл зоригые, абьяас эрмэлзэлые зүбөөр, коммунис замаар шэглүүлжэ шадабал, саашадаа үшөө ехэ амжалта туйлахамнай лаптай.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахы дээрэ абажа харахадашье, омогорхамаар юумэн яһала бии. Тус һалбарида 13 мянган хүбүүд, басагад үндэр мэдэрэлтэйгээр ажаллажа, мяха, һү болон бусад зүйлэй продуктнуудые элбэгжүүлхын тула бүхы шадалаараа оролдожо ябадаг. Энээн тушаа һайшаан хэмээр дэмбэрэлтэ хүдэлөөн олон. Жэл бүри залуу малшад, механизаторнуудай тоо олошорно, эрдэм мэдэсэ дээшэлнэ, дүй дүршэлынь баяжана. Хүдөөгэй залуушуулай дунда «Мал ажал—комсомолой дайшалхы хэрэг» гэһэн хүдэлөөн дэлгэрһээр үнинэй. Дунда һургуули түгэсхэгшэдые инмэ уряалаар тоонто нютагтань үлөөжэ ажаллуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Жэдээнь, Сэлэнгын, Баргажанай, Захаамнинай болон бусад районуудта һургуулияа амжалтатайгаар дүүргээд, түрэл ажахыдаа хоёр-гурбан жэл хүдэлһэнэй удаа өөрынгөө ажалай зүб харгые олоһон залуу хүнүүд хэлэн арбаадаараа тоологдоно. Хэдэн жэлэй урда тээ арбадахи класс дүүргээд, ажалшадай зэргые үргэлхэжэ байһан Сэлэнгын районой Ноёхоной, Захааминай Санагын, Бэшүүрэй Балта-Куналейн, Хоринн районой Хасууртайн болон бусад һургуулинуудые дүүргэгшэдые эндэ нэрлэмээр.

Иигэжэ арад зонойнгоо, элинсэг хулинсагайнгаа, аба эжынгээ һайн һайхан үйлэ хэрэгүүдые, уг заншалые нэгэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлжэ, улам бури хүгжөөжэ, бэлжүүлжэ байһан баримтанууд яһала бии.

Тэрээнтэй хамта, энэ хэрэгтэ дутуу дундануудшье үшөөл тохёолдодог байна. Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй районуудай хүдөө ажахынуудта залуушуулай али болохо эдэбхи үүсхэлэй сагсоонь, халуунаар дэмжэхэ асуудалда ханамжагүйгөөр, ёһын тэдысэ хандаха ушарнууд дайралдана. Тиимэһээ эдэ бүгэдэндэ эсэс табижа, түргөөр усадхаха хэмжээ табигдана. Тиихэдээ залуу үетэнние зүбөөр, ажалдурлатайгаар хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал табиха зэргэтэйбди.

Манай ороной залуушуул гүрэн түрынгөө зүгһөө хатуу анхаралаар хүреэлэгдэжэ, хүндэ ямбатай зон болоно. Иимээр лэ залуу үетэндэ хандаха ёһотойбди гэжэ Ленин багшамнай захяа һэн. «Үхибүүд—ажабайдалаймнай һүүлэй» гэжэ тэрэ дэмы хэлээгүй. Агуу вождиин захяа һанаарда совет арад үнэн сэхэ. Эдэнэрэй зол жаргалтай ирээдүйн түлөө, эрдэм номтой, бэлигтэй туһатай хүнүүд болгохын түлөө совет арад тэмсээ, тэмсэнэ, тэмсэхэшье. «МҮНӨӨ 18—25 НАҺАТАЙ ЗАЛУУ ХҮНҮҮД ҮГЛӨӨДЭР БОЛОХОЛО, МАНАЙ ОБЩЕСТВЫН ГОЛ ХҮСЭНИИНЬ БАЙХА. ПОЛИТИЧЕСКЭ ТАЛААРАА ЭДЭБХИТЭЙ, АЖАЛ ХЭРЭГЭЭ МЭДЭХЭ, АЖАЛДА ДУРАТАЙ, ХҮДЭЛЖЭ ШАДАХА, ЭХЭ ОРОНОО ХАМГААЛГАДА ХОДОДОО БЭЛЭН БАЙХА ҮЕТЭНИЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ ТУҺАЛХА ГЭЭШЭ КОМСОМОЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭГЭЭН ШУХАЛАНЬ, ЭГЭЭН ГОЛЫНЬ БОЛОНО, —гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXVI съезд дээрэ заагаа. Энэ хадаа нютагуудтахи партиин, комсомолой ба профсоюзна организацинуудай урда табигдаһан хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонуудай нэгэ мүн.

МАЙН 1-нэй ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

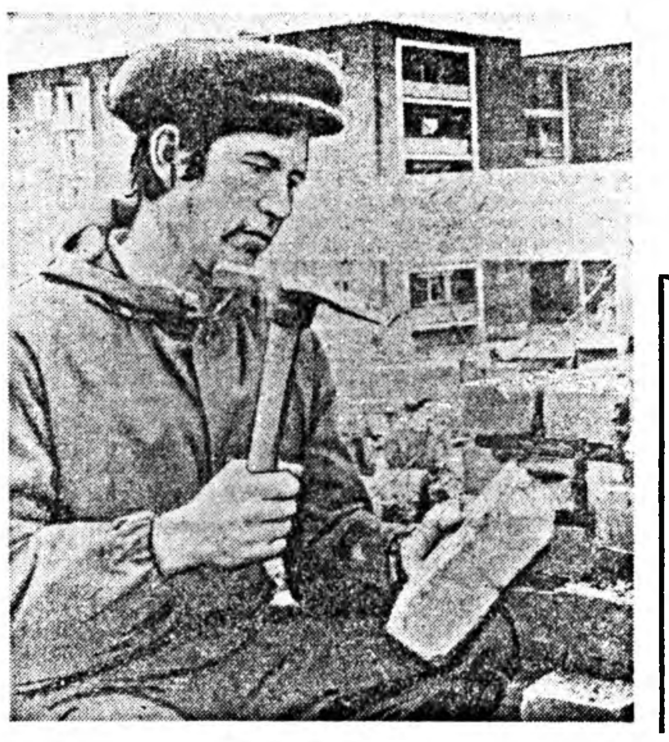

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй барилгын управлени үргэн дэлисэтэй хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Үйлэдбэриин шухала объектнүүдые бодхоохоһоо гадна, гэр байра олоор барина. Энэ коллективтэ Михаил Бессонов, Анатолий Пушкарев гэгшэдэй хоорондоо мүрысэдэг бригаданууд онсо шалгарна. Анатолий Пушкаревой бригадын бүхы юһэн гэшүүд гэр байрын барилгада хүдэлхэ зуураа, Майн 1-нэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир А. Пушкарев ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭРХИМҮҮДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Буряадай АССР-эй Түлишын промышленностиин министерствын хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, эршэеэ шангадхана. Дээдэ-Үдын леспромхозой хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 375 кубометр модо бэлэдхээ. Т. Цыремпилов, В. Квашнин, Ю. Красотейкин болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд халаа бүринигөө даабари 115—120 процент дүүргэжэ, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Дээдэ-Үдын леспромхозой коллектив шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэбхитэйгээр ажаллажа, түсэбөө холо үлүүлнэ. Байгша оной даабари декабриин 1-дэ дүүргэхээр зэһэнхэй.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хори.

ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, республика дотороо үүсхэл гаргаһан Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ Надеинэй теплицэдэ наг шэбхэ зөөжэ байна. Мүнөө эндэ 1600 тонно наг шэбхэ асарагдаа. Энэ хүдэлмэридэ МТЗ түхэлэй дүрбэн, нэгэ бульдозертой, мүн шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй нэгэ трактор хүдэлгэгдэнэ.

Тэрэшэлэн колхозой луговодуудай 9 звено сабшалан дээрэхи ажалаа үргэнөөр ябуулжа захалаа. Жэшээлбэл, луговод Петр Ульянович Павловай даадаг звено Поповой сабшаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулна. Эндэ тракторист Петр Васильевич Трифонов ажалладаг юм. Энэ нүхэрнай гектарай 2 центнер хүртэхөөр аммиагай селитрэ оруулна. Һүүлэй дүнгөөр тус сабшалангай 50 гектар үтэгжүүлэгдээд байнхай.

Колхозой нэгэдэхи отделенидэ бүхыдөө 75 гектар сабшаланда аммиагай селитрэ оруулагдаа. Дурсагдагша отделениин сабшаланда тракторист Петр Степанович Будников минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, луговодууд С. И. Емельянов, Л. Д. Дмитриев гэгшэд газараа уһалжа туха сүлөөгүй ажаллана.

А. НАГАСЛАЕВ.

Гээгдэгшэдгүйгөөр

Манай «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд партиин XXVI съездын материалнуудые тон анхаралтайгаар шудалажа, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлэлсэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр продукци гаргана. Цехүүдэй мастерска участогуудай коллективүүд социалис мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэн, абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө оролдоно. Түрүү коллективүүдэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха, тэдэнэй нэрэ солые мэдээжэ болгохо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Приборнуудые хабсаргадаг ажалшадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг цехүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэ коллективүүд ходоһоо һайн шанартай продукци гаргажа байдагаараа мэдээжэ болоонхой. Хүдэлмэришэднай гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха гэһэн уряа доро мүрысөөн. Олоной оролдоһоной ашаар лэ даабари үлүүлэгдэнэ. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулаад үзэхэлэ, 207 мянган түхэригөөр ехэ продукци гаргагдаһан байха юм. Заводоймнай хүдэлмэришэд үшөөл үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө шармайн оролдоно.

К. ТИХОМИРОВА,
«Теплоприбор» заводой инженер.

500 ЦЕНТНЕРЭЭР

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ ажалай эрхим амжалта туйлахаар шиидэһэн Хамниин совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлээ. Эдэнэр сагаан эдээ үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые арбан хоногоор уридшалан дүүргэһэн юм. Тиигэжэ үнгэрһэн гурбан һарын туршада түсэбэй ёһоор 2200 центнер һү худалдаха байбал, 2700 гаран центнер продукци тушаагаа.

Кварталай түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ Самсаалай, Хуртагын, Түбэй фермын коллективүүд горитой хубитаяа оруулһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ эндэ һү һаали улам дээшэлжэ, сагаан эдеэн элбэгээр үйлэдбэрилэгдэжэ захалаа.

В. ХУДАЕВ.

БОЛЗОРҺОО УРИД

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Хэжэнгын районой ажахынуудай һаалишад һү гүрэндэ худалдаха байгша онойнгоо түрүүшын кварталай түсэб болзорһоо уридшалан дүүргэһэн юм. Тиигэжэ түсэбэй ёһоор 8620 центнер һү гүрэндэ тушааха даабаряа 68 центнерээр үлүүлээ. Энэ жэлэй түрүүшын амжалта туйлаха хэрэгтэ «Первомайский», Худанай, «50 лет Октября» совхозуудай һаалиин фермын коллективүүд горитой хубитаяа оруулһан байна. Жэшээлбэл, «Первомайский» совхозой һаалишад бэлэдхэлэй пунктда 2001 центнер һү тушаажа, кварталайнгаа түсэб 161 процент дүүргээ юм. Тиихэдэ Худанай, «50 лет Октября» совхозой һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд хараалагдаһан даабаряа 117—121 процент бэелүүлһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ һаалишад туйлаһанаа улам батадхана.

Д. ОЧИРОВ.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай делегаци ПОРП-ын ЦК-гай уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр апрелиин 23-да Варшава ерэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ Польшодо байдаг элшэн сайд Б. И. Аристов делегациин бүридэлдэ оробо.

Центральна Комитедтэ хөөрэлдөөнүүд боложо, Польшын талаһаа ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. Каня, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд хабаадаһан байна.

Хоёр партиин ажабайдалай гол шухала зорилгонуудта хабаатай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй темэ болобо. Коммунизм байгуулгын замда шэнэ шухала шатые тодорхойлһон КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар совет коммунистнуудай, совет арадай хэжэ байһан али бүхы зохёохы хүдэлмэри тухай совет нүхэд хөөрэбэ.

Научна социализмын гол ёһонуудһаа хазагайралгын хойшолонгуудые гаталан дабаха талаар, Польшодо тогтууритай һайн социалис хүгжэлтын таарамжатай байдал байгуулха талаар ПОРП-ын ЦК-гай VI болон удаадахи пленумүүдэй тогтоолнуудтай зохилдуулан, партиин бэелүүлжэ байгаа ажал ябуулгатай ПОРП-ын түлөөлэгшэд совет нүхэдөө танилсуулаа. ПОРП-ын онсо яаралтай IX съездэ бэлэдхэлэй гол шэглэлнүүд тухай тогтожо хэлэбэд. Тиихэдээ Польшодо социализмын туйлалтануудта тохёолдуулагдаһан аюулые, үймөө хүлгөө татахын, социалис гүрэнние унагаахын, орон дотор хоёр засаг захиргаание тогтоохын тула социализмын дайсадай бүлэглэлнүүдэй харата муухай һэдэлгэнүүдые зайсуулан сарахын тула арадай патриотическа бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэгдэв.

Социализмые хамгаалха, ниитын-экономическа байдалые тогтууритай болгохо, марксизм-ленинизмын үзэл сурталай үндэһэ һуури дээрэ партиие бэхижүүлхэ талаар ПОРП-ын хүсэлэл оролдолгонуудтай КПСС һанал нэгэтэй юм гэжэ совет талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

36 жэлэй урда тээ баталагдаһан договорһоо үндэһэ һууритай Советскэ Союзай ба Польшын арадуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаан, эдэнэй аха дүү ёһоной холбоон арадай Польшын байгуулагдаһан түүхэтэ бүхы үе соо туршалга гараһан байна, эдэнние саашадань бэхижүүлгэ социалис хоёр ороной аша туһада харюусана гэжэ бата найдамтайгаар тэмдэглэһэн байгаа. Польшодо Советскэ Союзай үргэн ехэ экономическа туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө ПОРП-ын түлөөлэгшэд үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэбэ. Хоёр партиин, СССР болон ПНР-эй хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай хоорондохи дүтэ харилсаае хүгжөөхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэгдээ.

Номнолой үргэн ехэ ябуулгануудай ашаар шахардуу байдал, хёмороо зүришэлдөө үүдхэжэ, социализмын доторой дайсадые дэмжэжэ байһан империалис бүлэгөөрхидэй зүгһөө Польшын дотоодын хэрэгүүдтэ али бүхы хамааралсалгые ПОРП болон КПСС эрид буруушаана. Социалис хани барисаата оронуудта, тэдэнэй бата нэгэдэл ба жагсаалда эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые үүдхэхын тула Польшодохи байдалые һамбаашалан хэрэглэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдые тэдэнэр буруушаана.

Хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад уласхоорондын мүнөөнэй байдал тухай һанамжануудаа хэлсэбэ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй гаргаһан эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүд шахардуу байдал һуларуулгые хамгаалха, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха талаар шухала удха шанартай гэжэ польско нүхэд тэмдэглээ. Эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдалые хамгаалхын тула социалис хани нэгэдэлтэ оронууд ябуулгануудаа нэгэдүүлхэ, өөһэдыгөө хамгаалха холбоое — Варшавска Договорой эмхиие бэхижүүлхэ эрилтэ табина. Энэ талаар Польшо саашадаашье ехэ хубитаяа оруулха юм.

Хоёр талые һонирхуулһан бусад зарим асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй партийна оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

БҮХЭСОЮЗНА СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН

Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй апрелиин 22-то Москвада болоһон семинар-зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй соёлой министр П. Н. Демичев — «КПСС-эй XXVI съезд ба соёлой байгуулалтын зорилгонууд», СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Макеев — «КПСС-эй XXVI съезд совет арадай һүдал байдалые саашадань һайжаруулха тухай», СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев «Нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлэй, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр СССР-эй гадаадын политикын гол зорилгонууд» гэһэн элидхэлнүүдые хэбэ.

Семинарта хабаадагшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанда хабаадаа. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненко «Ленинэй захяа заабаряар, ленинскэ ёһоор ажаллаха» гэһэн элидхэл хэһэн байна.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор академик А. Г. Егоров «Научна коммунизмын теори ба практика зохёолгодо КПСС-эй XXVI съездын оруулһан зохёохы хубита» гэһэн элидхэл апрелиин 23-да үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна семинар-зүблөөн дээрэ хэбэ.

Удаань семинарай хүдэлмэри юһэн секцидэ үргэлжэлүүлэгдээ. Партийна комитедүүдэй секретарьнар КПСС-эй ЦК-гай 1979 оной апрелиин 26-най тогтоол бэелүүлгые, нүхэр Л. И. Брежневэй захяа заабаринуудай, партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие саашадань һайжаруулгын харгы замуудые дэлгэрэнгыгээр, шүүмжэлхы ёһоор зүбшэн хэлсэһэн байна.

Зохёохы холбоонуудай хүтэлбэрилэгшэд Г. М. Марков, Т. Н. Хренников, Н. А. Пономарев, Л. А. Кулиджанов, С. В. Михалков, Т. Т. Салатов, СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш гэгшэдтэй семинарта хабаадагшад уулзаба.

(ТАСС).

ФИЛОСОФУУД БА БАЙГААЛИ ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ ХОЛБООН

Философи болон байгаали шэнжэлгын холбоон тухай Ленинэй һанал бодол манай үе сагта гүнзэгы удхатай байһаараа бидэнние гайхуулна. Философиин асуудалнуудаар бүхэсоюзна гурбадахи зүблөөн апрелиин 22-то Москвада нээгдэбэ. Москвагай, Ленинградай, ороной научна томо ехэ түбүүдэй эрдэмтэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

СССР-эй Наукануудай академиин президент А. П. Александров оролто үгэ хэлэжэ, зүблөө нээгээ. СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик П. Н. Федосеев «В. И. Ленин ба байгаали шэнжэлгын мүнөөнэй философско асуудалнууд: үрэ дүнгүүд болон хараа түсэбүүд» гэһэн элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

ЭРДЭМТЭДТЭЙ УУЛЗАЛГА

Апрелиин 23-да «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй түбэй лектори соо болоһон «СССР-эй Наукануудай академиин трибуна» гэһэн үдэшэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр тусхай зорилготой комплексно программануудые хүгжөөлгын асуудалнуудта зорюулагдаһан байгаа.

Академик А. Трофимук, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент В. Мойжин болон бусад эрдэмтэд суглаарагшадай урда үгэ хэлэбэ. «Сибирь» гэһэн удаан болзорой асари ехэ программа тухай тэдэнэр хөөрөө. Ороной 230 гаран эмхи тэрээндэ хабаадана. Тэрэнэй бэелүүлэгдэхэдэ, Баруун Сибирьтэ элшэ хүсэнэй ехэ бааза, территориально-үйлэдбэриин томо ехэ комплекснууд байгуулагдаха.

Байгал нуурай уһые, оршон тойронхи байгаалиие шэнжэлхэ, сахин хамгаалха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЭМНЭЛГЭ-ҺЭРГЫЛЭЛГЫН ЭМХИ ЗУРГААНАЙ МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ВРАЧ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай элүүрые хамгаалгын талаар габьяатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ «РСФСР-эй габьяата врач» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Жалсараев Андрей Иннокентьевичтэ — Улаан-Үдэ хотын медицинскэ түргэн туһаламжа үзүүлдэг больницын отделение даагша.

Титова Валентина Ульяновнада — Загарайн районой Онохойн больницын врач.

Паршкова Александра Ивановнада — республиканска 3-дахи больницын ахамад врач.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1981 оной апрелиин 23.

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй обком республикын колхозуудай, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Энэ семинарта партиин райкомуудай эмхидхэлэй партийна хүдэлмэриин таһагуудай даагшад хабаадалсаба.

КПСС-эй XXVI съездын материалнууд, партиин съездын шиидхэбэринүүдые болон арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые бэелүүлгэ талаар областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** элидхэл хээ. Тиихэдэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһэлэн, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань яажа дээшэлүүлхэ тухай асуудалаар партиин обкомой секретарь **В. Ф.** ... үгэ хэлээ.

КПСС-эй XXVI съездын эрилтэтэй зохилдуулан, партийна организацинуудай дайшалхы үүргые, эмхидхэлэй партийна хүдэлмэрие саашадань һайжаруулха асуудал дээрэ КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй партийна хүдэлмэриин таһагые даагша **К. К. Шомоев** тогтоо. Тэрэшэлэн семинарта хабаадагшадай урда КПСС-эй обкомой таһагуудые даагшанар **В. Б. Базаров**, **В. М. Леонов**, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **С. П. Будажапов** үгэ хэлээ.

Семинарай хоёрдохи үдэр «КПСС-эй XXVI съездын эрилтэтэй зохилдуулан, ажалшадай бэшэгүүд болон партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинан шалгаха хэрэг һайжаруулха» асуудалаар партиин обкомой юрэнхы таһагые даагша **М. М. Гаськов**, удаань Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ **Д. П. Болонев**, Кабанскын районой Оймoрой совхозой парткомой секретарь **Н. Д. Загинаев**, Яруунын районой Нарһатын совхозой парткомой секретарь **Ц. Ш. Дугданов**, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь **Б. Г. Зарбуев**, Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой партбюрогой секретарь **В. Г. Яковлев** гэгшэд хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрөө. Мүн КПСС-эй обкомой таһагуудые даагшанар **Б. Н. Николаев**, **Л. Я. Похосоев** гэгшэд үгэ хэлээ.

Семинарай түгэсхэлдэ суглаарагшад республикын министерство, управлени, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан байна.

(ТАСС).

Алтан Одод яларба

«Забайкаллес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан Улаан-Үдэдэ үсэгэллэр болобо. Нэгэдэлэй генеральна директор **В. Р. Ворожейкин** «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд ба нэгэдэлэй коллективүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд» дээрэ тогтоо.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Онохойн модоной комбинадай директор **В. Е. Тугутов**, Хандагайн леспромхозой директор **А. Х. Егоров**, Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэн **В. В. Дандаров**, бусад үгэ хэлэбэ.

Энэ суглаанда КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Нэгэдэлэй 150-яад түрүү хүдэлмэришэдтэ орден, медальнууд барюулагдаа.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой Хурамхаанай леспромхозой суута бригадир В. Н. Парамоновой үбсүүндэ Социалис Ажалай Геройн Алтан Одо Ленинэй ордентойгоор зүүлгэхэдэнь, суглаанда хабаадагшад халуунаар альга ташаба.

* * *

Буряадай түрүү промышленна предприятинуудай нэгэн болохо Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ үсэгэлдэр үнгэргэгдэбэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар комбинадай хүдэлмэришэдэй зорилго тухай элидхэл шагнагдаа. Удаань үнгэрһэн табан жэлдэ шэн зоригто ажалаараа үндэр бүтээсэ туйлаһан түрүүшүүлдэ орден, медальнууд барюулагдаа. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** комбинадай директор **К. П. Альцманда** Социалис Ажалай Геройн Алтан Одо **ба** Ленинэй орден зүүлгэбэ.

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

ШЭНЭ ГУРИМААР АЖАЛЛАХА ЁҺОТОЙБДИ

Хоридохи зуун жэлэй эсэрэн эхэ барилга Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадалсаха, сэбдэг хүйтэн хойто дайдада һуурин, посёлогуудые барилсаха, самсаал сабшаха, түмэр замай рельс табилсаха эза талаан намда тудаһан байна. Энэ эхэ барилгада хабаадалсаһан хүбүүд, басагадтай хамта хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлгэдөө. Дүрбэн жэлэй туршада Эрхүүгэй участогта барилга хэһэн хүм. Эрхүүгэй участогай комсомолшууд минии ажал хэрэгые үндэрөөр сэгнэжэ, ВЛКСМ-эй XVIII съездэ делегадаар һунгаа һэн. Тэндэһээ ВЛКСМ-эй XVIII съездын нэрэмжэтэ отрядай гэшүүдтэй Буряадай участогай Кичерэ нютагта буужа, самсаал сабшажа, хүдэлмэришэдэй посёлок бодхожо захалаабди. Гурбан жэлэй туршада бага бэшэ ажал хэгдээ.

Манай отрядай гэхэ гү, али барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын коллективэй хүдэлмэришэдэй оролдосотой бэрхээр ажаллаһан дээрэһээл богони болзороой туршада хоёр мянган хүн зоной һууха посёлок зэрлиг тайгын өөөртө ербын бодобо. Манай поездын хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар түмэр харгы Кичерэһээ зүүлжээ табигдажа байнхай. Буряад ороной коммунистнууд минии ажал хэрэгые тон лэ үндэрөөр сэгнэжэ, КПСС-эй XXVI съездын делегадаар һунгаа. Энэ түүхэтэ ушар минии сэдьхэл зүрхэндэ хэтэ хододоо һанагдажа ябахал.

Эхэ оронойманай ниислэл—Москва хото олон удаа ошоһон байнаб. Тэсд партиин XXVI съездын делегат боложо, түрэл Москвагаа ошохо гэзшэ намда тон эхэ, гүн гүнзэгы удха шанартай байгаа. Мартагдашагүй уулзалгануудай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд. СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, «ГлавБАМстрой» управлениин начальник нүхэр К. В. Мохортовой хамта совет, хари гүрэнүүдэй журналистнуудтай партиин XXVI съездын нэгэдэхын урда үдэр уулзажа, олон асуудалнуудта харюусаа һэмди.

Журналистнууд БАМ-ай барилгаар ехэ һонирхоно. БАМ-ай барилгын гол түлэб дүүрэхэ болзороор гэхэ гү, али Лена мүрэнэй эрьеһээ Амар мүрэнэй эрье хүрэтэр ашаанай поездын ябаха сагаар илангаяа һонирхохо юм. Олон һонирхолтой уулзалгануудта хабаадалсажа, би ехэ юумэ ойлгожо абааб, БАМ-ай барилга тухай мэдэхэ юумээ хөөрэжэшье үгөөб.

БАМ-ай барилгые арбан нэгэдэхи табан жэлдэ дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри КПСС-эй XXVI съезд баталан абаба. Энэ асари ехэ хараа түсэб бодото дээрэнь бэелүүлхын тула олон мянган хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл, оролдолго шадабари хэрэгтэй болоно.

Би Москва хотоһоо бусаһаар Хойто-Байгалай районой ажалшадтай, БАМ-ай барилгашадтай уулзажа, партиин XXVI съездын хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөөб, БАМ-ай барилгашадай олон асуудалнуудта харюусаа хүм. Северобайкальск, Нижнеангарск, Гоуджекит, Байкальскин посёлогуудай ажалшад намайе делегадаар дулаахаар угтаба, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаб гэжэ найдуулһан байха юм. Би БАМ-ай барилгашадай, хүдөөгэй ажалшадай үгэдэ үнэн зүрхэнһөө этигэн найданаб.

Буряадай участогай барилгашад үнгэрһэн табан жэлэй туршада Хойто-Байгалда тон ехэ барилга хэжэ, баян дүршэлтэй болоһон байха юм. «Би барилгын эзэнби», «Бидэ БАМ баринабди, БАМ бидэниие хүмүүжүүлнэ», «КПСС-эй XXVI съездэ — габшагай 26 недели» гэһэн уряанууд доро хүдэлмэришэд мүрысэжэ, ажалай бүтээсые, үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые эрид дээшэлүүлээ. Олон мянган хүдэлмэришэдэй оролдосотой бэрхээр ажаллаһан дээрэһээл арбадахи табан жэлэй даабариһаа гадуур 65,7 миллион түхэригэй барилга хэгдээ. Энэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ, Буряадай участогай барилгашад муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлаа. Тиибэ ябашье, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд яһала дайралдана. Социалис мүрысөөнэй үрэ нүлөө дээшэлүүлхэ, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар һулашаг ажал ябуулга хэгдэнэ гэхэдэ алдуу гарахагүй.

Бригадна подряд БАМ дээрэ хэрэглэжэ болохо гү гэһэн асуудал олоной анхаран татана. Түрүү коллективүүд энэ онол арга хэрэглээдшье туршаа байна юм. Тоннельнүүдые малтадаг проходчигууд, хүүргэнүүдые баригшад, оньһожоруулгадамал колоннонуудай хүдэлмэришэд бригадна подрядай гуримые амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Социалис Ажалай Герой В. Р. Толстоухов, Ю. Д. Бардаченко, Л. И. Базалий гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд бригадна подрядаар ажаллаһан дээрэһээл барилгын материал арьбаана, оньһон түхеэрэлгэнүүдээ миин байлгангүйгөөр а ш а г лажа, эгээл үндэр бүтээсэ түйлажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Энэ түрүү онол арга хэрэглэһэнэйнгээ ашаар лэ Байгалай тоннель малтаха ажалаа жэлээр урид дүүргээ.

Хүүргэнүүдые баридаг 53-дахи отрядай хүдэлмэришэд мүн лэ бригадна подряд амжалтатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээ һара, квартал бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, «Мостострой-9» трестын коллектив дотор үнгэрһэн социалис мүрысөөндэ олон дахин илажа, дамжуулгын Улаан тугаар нэгэтэ бэшэ урмашуулагдаһан юм. Арбадахи табан жэлэйнгээ даабари 3 һараар уридшалан дүүргээ бэлэй. «ЗапБАМстроймеханизация» трестын оньһожоруулгадамал 138-дахи колонной коллектив бригадна подряд хэрэглэжэ хэрэгтэ аргагүй эхэ анхаран хандуулна. Тус колоннын захиргаан, партиина, профсоюзай, комсомолой организацинууд бригадна подряд хэрэглэһэн бригадануудай коллективтэ, тэ саг үргэлжын туһаламжа хүргэдэг, хүдэлмэришэдэй гарагаһан үүсхэл оролдолгые дэмжэдэг.

Жэшээлхэдэ, Р. Х. Галеев, А. А. Васильев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд бригадна подряд хэрэглэһэнэй ашаар лэ квартал бүриингөө даабари 125 процент дүүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэнэ. Энэ түрүү коллективүүдэй ажал хэрэгые хараад, шэнжэлээд үзэхэдэ, БАМ дээрэ бригадна подряд хэрэглэхэ арга боломжо бии гээд хэлэхэ байнаб. Тэсд зарим барилгын организацинуудай захиргаан, партиина, профсоюзай организацинууд энэ шухала хэрэгтэ «намһаа саана, нараһаа наана» гэһэн шэнгеэр хандана. Тиимэһээл урданайхидаал адляар хүдэлөө боложо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар эхэ оролдолго гарганагүй бшуу.

Эрхим түрүү ажагаарга БАМ-ай барилгашадай дунда мэдээжэ болоһон хүдэлмэришэдые дэлгэрэ болоо һаа. Олон ааб даа. Һаяшаг Ленинэй орденоор шагнагдаһан Л. А. Гордеенко Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан С. Л. Доник боло бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууддай коллективүүд бригадна подрядаар барилга хэжэ, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлнэ. Манай трестын коллектив дотор ажалай түрүүшүүл яһала олон.

Энэ һайншье, омогорхохоор шье хэрэг. Тэсд юундэшьеб шэнэ юумэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар ажал ехэл һулаар ябуулагдана. Үнгэрһэн жэл манай трестын коллектив 150 миллион түхэригэй барилга хэһэн юм. Энээнһээ 18 процентыень лэ бригадна подрядаар дүүргээ. Зарим барилга-хабсаралгын поезднуудай коллектив дотор гансашье объект бригадна подрядаар хэгдээгүй байха юм. Тоо, баримтануудые бэдэржэ, ехэшье холо ошоһоной хэрэггүй.

Минии хүдэлдэг барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын коллектив гурбадахи жэлээ Кичерэ нютагта барилга хэнэ. Богони болзорой туршада бүхэли посёлок бодхоогообди. Районой түб Нижнеангарск посёлогһоо БАМ-ай 412 километр хүрэтэр гэхэ гү, али Ангой голой эрье хүрэтэр түмэр замай рельс табяабди. Олон гектар газарта самсаал сабшагдаба, үһэ сарала сорогуудаа тодхогдоо. Коллективэй бага болон ажал хээ, хэншье бидэ хүн бүридэ жэлдээ 15 мянган түхэригэй барилга хэжэ шадаа. 12—13 мянган түхэригтэ барилга хэнэбди. Энэ тоо, баримтануудые хараад, сасуулаад үзэхэдэ, бидэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын орондо доошолуулжа байна ха юмбибди. Юундэб?

Шэнэ түрүү онол арга хэрэглэдэнэгүй. Ажалай үедэ минии пууза, хэмһээ үлүү тамхилха ушар али олон дайралдана. Поездымнай 12 бригадын коллективэй нэгэниинншье бригадна подряд хэрэглэнэгүй ха юм. Иимэ дутагдалтай эбсэжэ болохоор аал! Бидэ, коммунистнууд, энэ дутагдалые усадхаха талаар ехэ ажал ябуулга хэхэ болонобди. Саашадаа иигэжэ хүдэлжэ огто болохогүй бшуу.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ талаар партиин XXVI съезд тодорхой хэмжээ абаһан байна. Барилга дээрэ ажалай бүтээсые 15—17 процент дээшэлүүлхэ гээд «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа, социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор хэлэгдэнэ. Энэ шухала зорилго бэелүүлхын тула бидэ, барилгашад, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэн, социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадаха болонобди. Бригадна подряд барилгада хэрэглэхын тула хүн бүхэн оролдохо зэргэтэй. Би һаяшаг манай барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын начальник Г. Г. Яненкэтэй энэ асуудалаар хөөрэлдэжэ, коллективэй дотороо бригадна подряд нэбтэрүүлхэ гэһэн асуудал шиидхээ һэмди. «Нижнеангарсктрансстройтрест», партком, профсоюзуудай нэгэдэмэл комитет энэ асуудал зүб тээшэнь шиидхэхэ хэрэгтэмнай туһалха бэзэ. Поездымнай коллектив байгша ондо Уоян хүрэтэр замай рельс табиха ёһо баритай. Бидэ социалис мүрысөөнэй үрэ нүлөө, хүдэлмэришэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ ёһотойбди.

Тиигэбэл ямаршье зорилгонуудые бэелүүлхэ аргатайбди. Бидэ барилга-хабсаралгын 577-дохи поездын коллективтэй социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталанхайбди. Дундаа ябалдаг, камтедаа социалис мүрысөөнэй дүн согсолон гаргадаг, бэе бэедээ туһалалсадаг заншалтайбди. Байгша ондо ажалай хэлсээ баталаабди. Минии һанахада; энэ яһала эхэ нүлөө үзүүлнэ. Саашадаашье хаба шадалаа туршалсан мүрысэжэ, БАМ-ай барилгые болзорһоонь урид дүүргэхын тула бүхы оролдохо болонобди. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэри бэелүүлхын тула Буряадай участогай барилгашад хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллахаар эрид шиидэнхэй байна.

В. АКСЕНОВ,
Барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын бригадир, КПСС-эй XXVI съездын делегат.

АШЫЕНЬ ХАРЮУЛХА

Бидэ хэды сүлөөгүй байгаашье һаа, багахан забһарлалгын болохолоорнь, КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэритэй танилсадаг байгаабди. Съездын түрүүшын үдэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые сэдьхэлээ хүдэлгэн шагнаа һэмди.

Бидэнэр Коммунис партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди. Энэ политика совет арадай һанал бодолтой, хүсэл эрмэлзэлтэй тааралдажа, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бата найдамтайгаар хангаха хэрэгтэ ехэхэн нүлөө үзүүлнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ оронойманай экономическа ба социальна хүгжэлтын гол зорилгонууд партиин съезд дээрэ баталан абтаба. Манай һү һаалиин фермын коллектив совет арадтаяа хамта нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые һайшаан дэмжэнэ. Элидхэлэй бүхы бүлэгүүдые уншахада, манай ажаһуудалые, түбхин байдалые саашань улам һайжаруулха гэһэн гүнзэгы удхатай үгэнүүд эндэ эли тодоор харуулагдана. Юрын малша зоной эрилтэ хангаха талаар шэнэ табан жэлдэ ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Ингэжэ Совет оромнай коммунизм байгуулха бата замаар урагшаа дабшана бшуу. Эдэ бүгэдэ манай ажахын малшадые ехэтэ баясуулна, урмашуулна, шэнэ габьяада уряална.

Манай коллектив гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ һэн. Даабариһаа гадуур 1080 центнер һү төһонэй заводто тушаагаабди. Фермымнай түрүү һаалишад Мария Кашаповна Катина, Намжилма Дубшановна Доржиева, Софья Жалсановна Жалсанова, Тамара Константиновна Сотникова болон бусад табан жэлэйнгээ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, коллективэй амжалтада ехэхэн нүлөө оруулалсаа.

Байгша ондо фермымнай коллектив партиин XXVI съездэ зорюулжа абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Жэшээлбэл, һү һааха хоёр һарынгаа түсэб съездын нээгдэхэ үдэртэ дүүргээ һэмди. Мүнөө бүхыдөө 87 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 37 килограмм һү абаһан болонобди. Манай түйлаһан амжалтанууднай Эхэ оронойнгоо саашанхи хүгжэлтэдэ жааханшье һаа нэмэри боложо үгэхэ гэжэ найданабди. Ингэжэ манай бишыхан коллектив үшөө ехэ амжалтануудые түйлахын түлөө бүри эршэтэйгээр, хүсэтэйгөөр ажаллаха гэжэ мэдүүлнэб.

Л. БАДМАЦЫРЕНОВА,
Хоринын районой «Георгиевский» совхозой Ашангын һүнэй комплексые даагша.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

МАНАЙ СЕКРЕТАРЬ...

Хүн зоной захилаар трикотаж хубсаһа нэхэдэг, хүүшануудые заһабарилдаг — иимэ шэглэлтэй «Буряттрикотажбыт» гэжэ Буряадай үйлэдбэриин нэгэдэлэй гол предприяти Үдэ голой эрьедэ, Мостовая гэжэ үйлсэдэ оршодог юм. Захил абадаг газарнуудынь городтошье, районуудташье бии, Закаменск, Гусиноозерск городуудта филиалнуудтай. Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг министерство соогоо энэ нэгэдэл түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг солотой.

Энэ предприятиин нэгэ цехые даадаг мастер, коммунист В. И. Медведева тухай хөөрэхэ хүсэлэн бии. Энэ хөөрөөгөө эхилхынгээ урда тээ тус үйлэдбэриин бүридэл тон богонихоноор тэмдэглэлтэй. Хубсаһанай шэнжэ түхэл — моодо зохёодог туршалгын цех гээшэнь нэхэлгын шэнэ-шэнэ машинануудтай, үнэхөөрөө, ухаалан зохёолгын газар гэжэ ойлгохоор байна. Ноохон утаһаар хубсаһа нэхэдэг цех, хлопок утаһаар хубсаһа нэхэдэг цех, оёдолой цех, машина, станогуудые заһабарилдаг цех — иимэ һалбаринуудтай юм байна.

«Манай секретарь тухайда зондо хөөрэжэ үгыт, үгышье һаа, радиогоор дамжуулжа болохогүй юм гү», — гэһэн эндэхи хэдэн хүдэлмэришэдэй гуйһан гуйлта дүүргэхэ уялгатай болоһон байнаб. Тиимэһээ өөртэйнь, Валентина Иосифовнатай, хөөрэлдэхэһөө гадна, хамта ажалладаг нүхэдтэйнь уулзажа ярилдаһан, кадрнуудай таһагта орожо, ажалайнь дэбтэр ираһан, энэ хүниие али али тээһээнь элирхэйлһэн саарһануудтай танилсаһан байнаб.

Оёдолой цехтэ хүдэлдэг, ажалай ветеран Вера Михайловна Дамбовская иимэ гуйлта хэгшэдэй нэгэн болоно.

— Валя бидэ хоёр залуухан басагадууд эндэ ерэжэ, ажалда ороо һэмди, — гэжэ Вера Михайловна хамта хүдэлдэг нүхэр тухайдаа хөөрэжэ эхилнэ. —Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо 31-дэхи жэлээ эндээл ажаллажа ябанабди. Элдэбын саг дайралдаха: баярлахашье, һанаа үнөөн болохошье, ажалшии урагшагүйдэхэ гэхэ мэтын элдэб ушарнууд болодог гээшэ ааб даа. Һайншье, һаарагшье үедэ Валентинаһаа найдамтай хүн байхагүй, хэршье шахардуу сагай болоходо, нэгэл адли зантай, тэсэмгэй, һайн сэдьхэлтэй, юумые зүб тээшэнь шиидхэхэ — иимэ шанар шэнжэтэй хүн, — гэжэ Вера Михайловна тобшолно. Гэр бүлэдөөшье тэгшэ, хүгшэн эжы болонхой, бүри 1976 ондо мүнгэн түрээ тэмдэглээ һэн, — гэжэ тэрэ нэмэбэ.

Климентьева Валентина Егоровна, нэхэгшэ, цехэйнгээ партиина бүлэгые даагша:

— Би мүн лэ гушаад жэлдэ эндэ хүдэлнэб. Валентина Иосифовна тухай хэлэхэдэ, иимэ: манай цехэй мастер юм. Бүхыдөө табяад хүн эндэ ажалладагбди. Үйлэдбэри эмхидхэгшэ гээшэ ааб лаа. Энээнһээ гадна предприятиингаа партиина организациин секретаряар арбаад жэлдэ хүдэлнэ. Үйлэдбэри дээрэ элдэб асуудалнууд гаража байдаг ха юм. Манайшье, ондоошье цехэй хүдэлмэришэд партиина организациин секретарьта олон янзын хэрэгээр хандадаг байна. Валентина Иосифовна хүн бүхэнэй багашье, ехэшье асуудал табихада, тэрэнние ехэ анхаралтайгаар шагнажа, зохидоор хөөрэлдэдэг, иимэ даруу, зохид зантай хүн гэжэ ажаглагданхай.

Хүнүүдтэй хөөрэлдэһэнэй удаа кадрнуудай таһагта орожо, Валентина Иосифовнагай хэрэг дансатай танилсагдаа. Ажалайнь дэбтэр соо бэшээгэнүүд олон байна. Зүгөөр ажалда абтаһан тухайда нэгэл бэшэлгэ: «1950 оной январиин 2-то дотор хубсаһанай цехтэ ажалда абтаба». Энэ хугасаа соо хүдэлжэ байһан газарынь «Кооператор» гэжэ артель байһанаа үйлэдбэриин нэгэдэл болотороо томодхогдоо. Дэбтэр соохи бусад бэшэлгэнүүдтэнь шагнал, урмашуулга тухай дурдагдана. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаль, «Ажалай ветеран» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон тухай болоод бусад шагнал үгэһэн, баясхалан хүргэһэн мүрнүүдые эндэ уншажа болоно.

Мастер Валентина Иосифовнатай өөртэйнь уулзажа, хөөрэлдэбэбди.

Хлопок утаһаар хубсаһа нэхэдэг цех. Наһатайшаг боложо ябаһан, үндэршэг бэетэй, уряангы янзын эхэнэртэй хөөрэлдэнэбди. Мастерай таһалга бишыхан. Үүдэнэйнь нээлгэтэй байдаг дээрэһээ станогуудай нэгэ жэгдэ абяан таһалданагүй. Валентина Иосифовна Медведева ажал тухайгаа, ажабайдал, нийтын даалгабари тухайгаа хөөрэнэ. Үйлэдбэриингөөшье, нийтын даалгабариишье талаар ехэ ажалтай хүн гэжэ ойлгоном. Эндээ олон жэлдэ партиина организациин секретаряар хүдэлнэ.

— Балай ехэ һургуули тайшье бэшэ хүм, 7 класс дүүргээд, эндэ ерэжэ, ажалда ороод, саашань үдэшын һургуулида һураа һэм, — гэжэ Валентина Иосифовна хэлэнэ. Ажалай ехэ һургуули гарагдаа юм ааб даа.

Мастерта хандаха хэрэг барагдаха һэн гү. Ажалайшье хэрэгээр, мүн өөрыншье асуудалаар хүнүүд мастерай таһалгада орожо гарана. Халааанай дүүрэхэдэ байхада, нэгэ залуу басаган ороод, үг-маг гээд, нэгэ минии нюур харана, нэгэ мастер руугаа нюдөө залана. Нюусаар шэбэнэхэдээ, «түрэдэ намайе табиит» гэһэн байба.

— Манай үниинэй хүдэлмэришэн Евдокия Николаевна Поповагай бага басаган Оля хадамда гарахань, ехэ басаганиинь Капитолина хадамда гаранхай, мүн лэ манайда хүдэлдэг, — гэжэ Валентина Иосифовна намда ойлгуулба. —Хэн нэгэнэй наһанай иимэ хэрэг бүтээхэ болоходонь, манай цехэй хүдэлмэришэд баглаа сэсэг, бэлэг барижа, амаршалдаг, үреэл, захяагаа хэлэдэг гуримтай. Энээнээ ехэ хэмжээ ябуулга гэжэ тоолодог байнабди, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

«Ажалай ехэ һургуули эндэ гарааб» гэжэ Валентина Иосифовна тон зүб хэлэнэ. Юундэб гэхэдэ, эндэ хүдэлжэ, мэргэжэл олоо, үйлэдбэриие эмхидхэлшэ, мастер-хүмүүжүүлэгшэ болотороо ургаа. Тэрээнһээ гадна партиина организациин секретаряар олон жэлдэ хүдэлнэ. Гэр бүлэтэй, ашанар, зээнэртэй энэ эхэнэрэй хүндэ хүшэр үйлэдбэриин, нийтыншье х ү д э л м э р и и н иимэ ехэ «ашаа» даагаад ябахань тиимэшье бэлэн бэшэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Партийна организациин хэрэг нилээд ехэ сагынь абадаг гэжэ мэдэнэбди.

Хоёр жэлэй саада тээ уулзаһан аад. эндэ һая, партиин XXVI съездын дүүрээд байхада, В. И. Медведеватай дахин уулзажа хөөрэлдэгдөө.

Тус нэгэдэл табан жэлэйнгээ түсэб бүхы талаарнь сүм дүүргээ. Хүтэлжэ байһан цехынь эрхимүүдэй тоодо ябадаг, 1980 ондо 10 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид, 3,5—4 жэлэй туршада дүүргэгшэд цехтэньшье, предприятиданьшье олон болоо. Гаргаһан продукцияа шалгалтагүйгөөр тушаадаг хүдэлмэришэдэй тоо мүн лэ олошорно. Жэшээнь, энэл цехэй хүдэлмэришэд В. Е. Климентьева, Г. К. Пыкина, Л. И. Викулина болоод бусад иимэ мэргэжэлтэдэй тоодоороно.

— Зээ хүбүүтэй болооб. Хүрьгэнтэнэймнай хоёрдохи үри — хүбүүн гараа, —гэжэ Валентина Иосифовна хүхюутэйгээр хөөрэбэ. —Хүбүүмни технологическа институт дүүргэжэ байна. Партиин гэшүүн болоо.

Сергей гэжэ хүбүүниинь прибор бүтээлгын заводто, Лида басаганиинь ЛВРЗ-дэ дизельнэ цехтэ технологоор хүдэлдэг. Үбгэниинь — Михаил Афанасьевич сабхи, валенка хэдэг фабрикада мастер-слесареэр ажалладаг.

Партиин XXVI съездын материалнуудые хүн зондо ойлгуулха, шудалха хүдэлмэри хэжэ байһан тухайдаа партийна организациин секретарь хөөрэнэ. Партийна, комсомолой һуралсалда эдэ материалнуудые үзэжэ эхилээ. «Ажалшадай эрилтэ хангаха хэрэг улам хурсаар табигдана гэжэ ойлгонобди. Тиимэһээ бидэнэр, энэ һалбарида хүдэлдэг хадаа продукциингаа шанар улам һайжаруулхын туладa бүхы юумэ хэхэ байһамнай элитэ», —гэжэ Валентина Иосифовна хөөрэнэ.

—Манай коллектив партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые ехэ баяртайгаар угтаа, —гэжэ Валентина Иосифовна хөөрэнэ. —Хүн зоной ажабайдалые улам һайжаруулха тээшэ үшөө ехэ алхам хэгдэхэ болоно. Багашуултай эхэнэрнүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ гэжэ хэлэгдэнэ. Юрын ажалша хүндэ ехэ һанал табигдана. Сэлмэг тэнгэри доро ажалаа хэһэйбди, үри бэенэрээ үдхэһэйбди гэжэл бодохоһоо бэшэ юумэн үгы, — гээд, үгэеэ тэрэ түгэсхэбэ.

Халаан дүүрэжэ, Валентина Иосифовна нүхэдтэеэ сүг цехһээ гаража, город тээшэ шэглэбэ. Пулаадаа уруунь ооһон тон юрын ород эхэнэр ажалаа дүүргээд, гэртэ Сусангай магазинуудаар орожо, хэрэгтэй юумэнүүдээ абаад, гэртээ орюходонь, ашанар угтажа байха. Ингэжэ гэрэйнь ажал эхилхэ. Иимэ ха юм ажабайдал...

Д. ЖУГДУРОВА.

Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадта дүршэл шадабаритай залуу хүдэлмэришэд олон юм. Тэдэнэй нэгэн — бэлэдхэлэй цехэй утаһа угаан сэбэрлэгшэ комсомолка Татьяна Попкова болоно. Үсэд нэтэрүү зантай, урагшаа һанаатай энэ басаган Майн 1-нэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсоод, һайн үрэ дүн түйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Попкова (баруун гарһаа) ажалдаа.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Совет орон дотор

ХАРА БЭШЭ ХҮРЬҺЭТЭЙ НЮТАГУУДАЙ ЗАХИЛЫЕ — БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

КИРОВОГРАД. Хүдөө ажахын машинануудай «Красная звезда» гэжэ заводой коллектив Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудай захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэдэг заншалтай болонхой. Рязанска, Тульска областьнуудай ажахынуудта кукурузын сеялкэнүүд һаяхан эндэһээ эльгээгдээ.

Тарилгын техникэ бүтээлгые түргэдхэхын тула предприятида оньһожоруулагдамал ба автомадаар хангагдаһан тусхай поточно лининүүд байгуулагданхай. Продукци бүтээхэ графигай ёһоор аргегадууд таһалгарилгүй эльгээгдэжэ байдаг.

Жэлэй эхинһээ хойшо Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудай ажахынуудта тракторай бүтээсэ ехэтэй 5 мянга шахуу сеялкэ болзорһоо урид эльгээгдэбэ.

ХАДЫН БЭЛШЭЭРИНҮҮД УҺАЛАГДАНА

КЫЗЫЛ. Тувада уһалагдадаг тарялангай талмай улам үргэдхэгдэнэ. Жэшээнь, мүнөө жэл «Морен» совхозой уһалагдадаг бэлшээри 5 мянга шахуу гектараар үргэдхэгдэһэн байна. Мелиораторнуудай эндэ малтаһан хоёр гүнзэгы худаг сүүдхэ бүри 300 шахуу кубометр уһа үгэдэг юм.

Совхозой хониин һүрэг түхэреэн жэл соо ходын бэлшээридэ харууһалагдадаг болохо, Тэндэ хонидой байранууд баригданхай.

Автономито республикын ажахынуудта миллионһоо үлүүтэй хони, ямаан тоологдоно. Тэжээлэй баазые бэхижүүлхын, үргэдхэхын тула ажахынуудта уһалууриин инженерна томо түхеэрэлгэнүүд баригдана. Энэ хадата хизаарай ган гасуур уларилтайшье һаань, «Буренский» ба А. Ждановай нэрэмжэтэ совхозуудта сабшалангай ургаса мелиоративна барилганuудай ашаар хоёр дахин дээшэлһэн байна. Уһанай нөөсые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхын тула уһалагдадаг олохон бэлшээридэ малшад олон жэлэй ногоо тарина.

Шэнэ табан жэлдэ автономито республикада 265 мянган гектар бэлшээри уһалагдадаг болохо, 215 мянган гектаран талмайн уһалууриин түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэн заһагдахаар хараалагдана.

ҮХИБҮҮДЭЙ ЗУРАГАЙ ВЫСТАВКЭ

ШЭТЭ. Шэтын областиин Катангарска модоной комбинадай Балина тосхондо үхибүүдэй зурагай выставкэ нээгдэбэ. Тосхоной багашуул түрэл хизаарайнгаа урданай ба мүнөөнэй байдалые зурагтаа харуулна.

Мүнөө энэ тосхон танигдахаар бэшэ болоохой. Хадан мянгаад хүн эндэ ажаһуудаг, дунда, найман жэлэй, хүгжэмэй ба уран зурагай һургуулинууд, техническа мэргэжэлэй училищи бии. Үдэшэлэн соёлой байшан, клуб, «Тайга» гэһэн кафе модо бэлэдхэгшэдые хүндэмүүшэ халуунаар хүлеэн абадаг юм. Тайгын тосхондо больница, аргаламжын гурбан пункт, үхибүүдэй саад, ясли бии, гэр байрануудта газ оруулагданхай. Тосхоной үйлсэнүүд асфальтаар хушагданхай. (ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗҺАА

СССР-эй ТҮМЭР ЗАМАЙ МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛВА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ, түйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Доилуков Петр Доржиевичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой слесарьнүүдэй бригадир.

Карелов Иннокентий Афанасьевичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Котов Борислав Сергеевичые — Улаан-Үдын вагонно депогой ахалагша шалгагша.

Филатов Василий Демь[illegible]новичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Абрамов Сергей Александровичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист.

Агафонов Владимир Андреевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электро-гагнууршан.

Галсанов Даша Мункуевичые — түмэр замай Галуута-Нуурай дистанциин харгын мастер.

Конечных Раиса Борисовнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хэбшэн.

Линтур Владимир Петровичые — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Улаан-Үдын участогай начальник.

Новиков Иван Фёдоровичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электромонтер.

Сакульев Алексей Афанасьевичые — түмэр замай Улаан-Үдын дистанциин харгын мастер.

Саржан Виктор Васильевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой начальник.

Семёнов Дмитрий Трофимовичые — Улаан-Үдэ станциин поезднуудые бүрилдүүлэгшэ.

Серпинев Степан Дмитриевичые — түмэр замай Мысовскойн дистанциин харгын мастер.

Сорокин Валерий Павловичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой мастер.

Шунков Леонид Васильевичые — Улаан-Үдын вагонно депогой слесарь.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Баранков Николай Николаевичые — Улаан-Үдын вагонно депогой хинан харагша.

Бузаева Светлана Владимировнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хэбшэн.

Вовк Владимир Николаевичые — түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник.

Западня Николай Семёновичые — түмэр замай Сэлэнгын дистанциин харгын мастер.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Афанасьева Алла Ефимовнае — Медведчиково станциин начальник.

Бахрунов Куприян Ильичые — арадай депутадуудай Железнодорожно районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Улаан-Үдэ город.

Безбородов Виктор Ивановичые — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Мысовскойн участогай токарь.

Бурдуковская Ольга Федоровнае — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой шэрдэгшэ.

Воробьев Федор Антоновичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой токарь.

Вощилина Любовь Андреевнае — Улаан-Үдын вагонно депогой хинан харагша.

Гаврилов Александр Александровичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой главна мастер.

Долбак Александр Петровичые— Улаан-Үдын локомотивна депогой парткомой секретарь.

Ибрагимов Рауф Харисовичые — дохёогой болон хэлхеэ холбооной Галуута-Нуурай дистанциин электромеханик.

Каюмов Файк Каюмовичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой токарь.

Козлов Александр Николаевичые — ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой хоёрдохи секретарь.

Котых Борис Антоновичые — граждан барилгануудай Улаан-Үдын дистанциин мастер.

Леонов Виктор Тимофеевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой электрослесарь.

Леонов Владимир Михайловичые — КПСС-эй Буряадай обкомой таһагые даагша.

Нагайцева Любовь Ивановнае — дохёогой болон хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын дистанциин электромонтер.

Родьев Юрий Николаевичые — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Рыбин Михаил Константиновичые — Улаан-Үдын вагонно депогой ахалагша хинан шалгагша.

Салимов Зинур Латыповичые — Галуута-Нуурай локомотивна депогой машинист-слесарьнүүдэй бригадир.

Степанов Петр Федоровичые —Зүүн Сибириин түмэр замай машинна 56-дахи станциин харгын мастер.

Стрекаловский Федор И[illegible]новичые — түмэр замай Улаан-Үдын отделениин слесарьнүүдэй бригадир.

Шульдяков Вячеслав [illegible]новичые — Улаан-Үдын ашаа тээхэ, буулгаха оньһожоруулагдамал дистанциин кранай машинист.

(Түгэсхэлынь удаадахи номерто гараха).

Соведүүдэй хүдэлмэри

ЗОРИЛГОНЬ ЕХЭ

КПСС-эй XXVI съездые түрэтэйгөөр угтахын зорилгоор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хэжэнгын районой Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй ажалшад эдэбхитэйгээр оролсоһон юм. Тус Соведэй харьяата газар дээрэ оршодог Чисааны совхозой, мүн тэндэхи эмхи зургаануудай коллективүүд Соведын хүндэлэлдэ дээшэ түүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байгаа. Энэ уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэе. Ажахы дотороо Булагай һү һаалиин фермын коммунис ажалай коллектив түрүүлбэ. Тэдэнэр түрүүндэ һү тушааха хоёр һарын түсэб февралиин 18-да дүүргэһэн байна. Энэ амжалтадань Булагай һү һаалиин фермын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн депутадай бүлэгэй үүргэ ехэ. Энэ бүлэгые арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельсоведэй гүйсэдкомой секретарь Л. С. Гомитова толгойлдог юм. Малшад Г. Б. Гармажапова, З. Б. Жамьянова, тракторист Д. Ц. Тудупов гэгшэд нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр ажалай журамые нарииваар сахижа, ехэ һү һаахын тула хамаг хүсөө оролдоно. Тиигэжэ бүхы һүеэ нэгэдэхи сортоор тушаадаг болоо. Ажалдаа эрхим амжалтануудые түйлаһан һаалишадай тоодо Х. Д. Лубсандоржиева, З. Б. Жамьянова, Н. Ц. Цыбикдоржиева болон бусад оролсоно.

Мүн тус совхозой Михайловкыншье һү һаалиин фермэ булагайхидһаа ехэшье гээгдэнэгүй. Депутадуудай бүлэгые ажабайдалай баян намтартай, совхозой 2-дохи отделениие эрхилэгшэ А. К. Елистратов хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри соглологдодог. Һаалишадай зоовет-һуралсал үүдэр хэмжээндэ табигданхай. Аятай зохид байдалтай улаан булан соонь ариг сэбэр, малшад хүдэлмэриингөө забһарта газетэ, журналнуудтай танилсана. Эдэ бүгэдэдэ депутадуудай бүлэгэй гэшүүдэй халуун хабаадалга бии гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Илангаяа эдэбхитэйгээр депутадуудай бүлэгэй гэшүүд А. А. Лазарева, Н. В. Михайлова, Г. М. Шипилова болон бусад хүдэлнэ.

Мүн эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг холын гүүртэнүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн депутадай бүлэгые арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Н. Рубцов хүтэлбэрилнэ.

Һү һаалиин бусад фермэнүүд дээрэ, хонишодой отарануудташье депутадуудай постнууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Үлзытын һү һаалиин фермын депутадуудай постые совхозой ахамад экономист А. Ш. Гармажапова хүтэлбэрилнэ. Мүн хониной отара дээрэ эмхидхэгдэһэн постнуудые Дээдэ-Худанай дунда һургуулиин директор В. Е. Балашова, нэгэдэхи отделениин эрхилэгшэ А. Е. Андриевский гэгшэд толгойлно. Тиихэдэ үбһэ тэжээл хуряалгын, хонидой ноохо хайшалалгын, таряа тарилгын үедэ депутадуудай постнууд эмхидхэгдэдэг байна. Тэдэнэр хадаа ажахын, ажаһуудалай хэрэглэмжын, худалдаа наймаанай, элүүр энхые хамгаалгын асуудалнуудые ажалшадай аша туһада шиидхэхын тулада ехэ ажал ябуулна. Жэшээлхэдэ, совхозой нэгэдэхи отделениин хонидой гүүртын дэргэдэхи депутадуудай постын гэшүүн, хонишон А. Д. Содномова малай тэжээл зүбөөр гаргашалгые шалгадаг юм. Тус постын гэшүүн, жолоошон Д. Н. Очиржапов уһаар хангалгые, харин соёлой талаар хангалгые Үлзытын дунда һургуулиин директор, мүн лэ энэ постын гэшүүн Х. П. Рантаров гэгшэд даана.

Үлзытын һү һаалиин фермын дэргэдэхи депутадуудай постын гэшүүн һаалишан Е. М. Хохрякова һүнэй шанарай, малшан С. С. Симонов тэжээл бэлдэлгын шанарай, тугалшан Е. А. Гнеушова тэжээл зүбөөр бэлдэлгын түлөө харюусана. Депутадай бүхы постнуудай гэшүүд иимэрхүү уялгануудтай. Эдэ бүгэдэ хамтархадаа, һаалишадые ехэ һү һааха, амжалта түйлаха арга олгоно бшуу.

Тэрэшэлэн Соведэй саг үргэлжын комиссинууд ехэ ажал ябуулна. Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй дэргэдэ долоон комисси бии. Хүдөө ажахыгаар саг үргэлжын комиссида 11 хүн ороно, тэдэнэй гурбаниинь депутат. Энэ комисси үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын машинануудые хабарай тарилгада бэлдэлгые ба хабарай тарилгын ябасые шалгаа. Мүн баһа гүрэндэ тушаагдаха һүнэй шанарые, малшадые худалдаа наймаанай эүилнүүдээр хангалгые шалгаһан байна. Үнгэргэгдэһэн рейднүүдэй дүнгүүдээр хэмжээ ябуулганууд абтажа, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануд усадхагдаа. Хабарай тарилга эмхитэйгээр, агротехническэ богони болзор соо үнгэргэхын тула бүхы оньһон техникэ, бии байгаа хүрьһэ элдүүрилгын ба тарилгын бүхы техникэ байгша оной январиин 1 болотор сүм заһабарилагдаһан байгаа. КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэр болотор гэнжэтэ 15 трактор заһахын орондо 17 трактор бэлэн болгоо.

Гурим заршам сахилгаар саг үргэлжын комисси һүүлэй жэлдэ хүдэлмэриеэ һураггүй эдэбхижүүлээ. Арадай һайн дуранай дружинын, эхэнэрэй соведэй, нүхэдэй сүүдэй хүдэлмэриие хинадаг болонхой, тэдэнэй тоосоонуудые заседанинууд дээрээ шагнана.

— Ажалай журам сахилгаар хүдэлмэрие һайжаруулха гэжэ шадалаараал оролдогдоно гээшэ. Архиншадтай, ажал хэхэ дурагүйшүүлтэй нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулнабди. Һургуули дүүргэһэн залуушуулые хүдэлмэритэй болгохын тула оролдонобди, — гэжэ тус комиссиие хүтэлбэрилэгшэ В. Е. Балашова хөөрэнэ.

Нүхэдэй сүүдэй заседанинууд дээрэ ажал хэнгүй яаһан зонууд шангаар шүүмжэлэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтана. Нүхэдэй сүүдэй хүдэлмэридэ жолоошон Н. Н. Авдеев, прораб Д-Н. М. Гуруев, И. Г. Колесников болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадана. Ингэжэ Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй ажалшад түрэл партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон, түйлаһан амжалтануудаа саашадань улам дээшэлүүлхын түлөө эрмэлзэнэ.

Г. БАДМАЕВА.

Хэжэнгын район.

Республиканска больницын терапевтическэ отделенидэ В. Белова хорёод жэлдэ ахалагша сестрагаар хүдэлнэ. Өөрынгөө даажа байһан хэрэгые эрхимээр мэдэдэг, эрхилдэг, залуушуулда һургаал заабари ходо үгэдэг, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг гэжэ тэрэнине нүхэдынь магтан хөөрэнэ.

В. Беловагай ашаг үрэтэй олон жэлэй ажал хүдэлмэри «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар тэмдэглэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Белова (зүүн гарһаа), залуу сестранууд Татьяна Кит, Фаина Монахова.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

ГЭГЭЭРЭЛШЭД—ТҮНХЭНДЭ

Арадай гэгээрэлэй районно болон городской таһагуудые даагшадай республиканска семинар Хэрэндэ боложо үнгэрбэ. «Үзэл суртал-политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие саашадань улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхэ талаар Түнхэнэй гэгээрэлэй таһагай ябуулһан эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай асуудал тус семинар дээрэ табигдаһан байгаа. Республикын районуудай болон городуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшанарһаа гадна, мүн Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов, тэрэнэй орлогшо З. А. Пирогова, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь Э. З. Васильева гэгшэд семинарай хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Семинарта хабаадагшад Зуун-Моринной һургуулида ошоһон, классһаа гадуур үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулгануудыень хараһан байна. Мүн Аршаанай болон Горхоной дунда һургуулинуудай хэшээлнүүдтэ һуугаа. Хэрэнэй үхибүүдэй спортивна һургуулиин эдир барилдаашадай, боксёрнуудай мүрысөөнүүд тэдэнэртэ харуулагдаа. Районой пионерүүдэй байшанда һургуулиин агитбригадануудай конкурс-харалга үнгэргэгдөө, кружогуудта ябадаг үхибүүдэй бүтээлнүүд табигдаһан байгаа. Гадна айлшад хореографическа кружогой хэшээлнүүдтэ байба.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэгдэнэй һүүлээр

„БУГА БАРАГТАЙ, ХАНДАГАЙ ХАБАТАЙ"

Иимэ гаршагтай «Будамшуу» байгша оной мартын 21-дэ манай газетэдэ толилогдоо һэн. Захааминай районой Шара-Азаргын һургуулиин физрук Дымбрыл Лубсанов, Енгорбойн совхозой үхэршэн Вячеслав Доржиев, Закаменск хотодо ажаһуугша Хандажаб Дансорунов гэгшэд гантай холоһоо алдадаггүй «Барс» винтовко, хоёр сэмгэтэдые нюргандаа үргэлэнхэй Хамар-Дабаанай хада ууланиуудта гаража, хулгайгаар агнуури хээд, томо хандагай алаа гэжэ тэрээн соо хэлэгдэһэн байгаа.

Арадай депутадуудай Захааминай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Д. Гатапов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ.

Танай газетэдэ толилогдоһон «Будамшуу» соо хэлэгдэһэн баримтанууд тон зүб. Хулгайгаар агнуури хэжэ, хандагай алаһан Д. Ц. Лубсанов, В. С. Доржиев, Х. Л. Дансорунов гэгшэд зэмэтэ ябадалаа мэдэрээ, гүрэндэ гарза хэһэн 1039 түхэриг түлөө. Тиимэһээ РСФСР-эй УК-гай хоердохи частиин 166 статьягаар тэдэндэ хэгдээд байһан уголовно хэрэг мүнөө нүхэдэй сүүдтэ хэмжээ абахыень үгтөө.

АПРЕЛИИН 24—ЗАЛУУШУУЛАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ТУҺАДА

Уласхоорондын залуушуулай хүдэлөөн, СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй (КМО) ажал ябуулга, дэлхэйн залуу үетэнэй һаналаа нэгэдэлгын хэрэгтэ совет хүбүүд, басагадай оруулдаг хубита тухай СССР-эй КМО-гой түрүүлэгшын орлогшо Сергей УЛИН АПН-эй корреспондентэй уулзахадаа ингэжэ хөөрэбэ.

— Уласхоорондын залуушуулай хүдэлөөндэ СССР-эй залуушуулай эмхинүүдэй комитет ямар зорилгонуудые бэелүүлнэб, энэ хүдэлөөндэ тэрэ ямар һуури эзэлнэб?

— 1956 ондо эмхидхэгдэн байгуулагдаһан энэ комитет совет залуушуулай 40 гаран эмхиин — нийтын, профессиональна, спортын, соёлой эмхинүүдэй залан хүтэлбэрилгын түб болодог юм. Тэрээгээр дамжуулан, тэдэ уласхоорондын холбоо барисаа тогтоодог байна. Зэргэнүүдтээ 40 миллионһоо дээшэ хүбүүд, басагадые нэгэдүүлдэг Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союз хадаа манай эгээл олоной хабаадалгатай, нүлөө ехэтэй залуушуулай эмхи болодог байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Уласхоорондын залуушуулай хүдэлөөндэ СССР-эй КМО Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациие (ВФДМ) эмхидхэн байгуулалсаһан эгээл эдэбхитэй гэшүүдэй нэгэниинь болоно.

Социальна ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай залуушуул, политическэ элдэб хараа бодолтонон түлөөлэгшэд: залуу коммунистнууд болон либералнууд, революционно демократууд болон центристнүүд, социал-демократууд болон демохристианууд — дүн хамта дэлхэйн 150 гаран оронной национальна, нютаг нютагай ба уласхоорондын залуушуул болон студентнэрэй 1500 эмхи бидэнэртэй хамта эб найрамдалай, демократиин, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэнэ. Шахардуу байдал һуларуулгын түлөө, арадуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон һууxын түлөө тэмсэхэ гэһэн нэгэл үзэл суртал эдэ бүхы хүнүүдые нэгэдүүлнэ бшуу.

Совет залуушуулай үүсхэлээр эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын ба буу зэбсэгүүдые хураалгын түлөө залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн хуралдаан 1981 оной январь һарада Хельсинкидэ болоо һэн. Эб найрамдал, хани барисаан, империализмда эсэргүү һаналаа нэгэдэлгэ хадаа бүхы залуушуулай хүдэлөөнэй гол зорилго болоно гэжэ тэрэ үшөө дахин баталба. «Бүмбэрсэг дэлхэйн арадуудай адли тэгшэ эрхэтэй байхыень эрилтэ табинабди, шахардуу байдал һуларуулхын ба буу зэбсэгүүдые хурааxын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхыень шухалада тоолонобди, хүн түрэлтэндэ бата эб найрамдал болон ерээдүйн һайн һайхан байдалай олгогдохо амгалан тайбан байдал хамтаараа байгуулхын тула нэгэдэхые уряалнабди», — гэжэ дээдэ хуралдаан дээрэ соностоо һэн.

— Залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн хуралдаан тухай дурдабат. Танай һанахада, һүүлэй жэлнүүдтэ дэлхэйн залуушуулай хүдэлөөндэ үшөө ямар шухала юумэн болоо гээшэб?

— Уласхоорондын экономическа шэнэ гүрим тогтоохын түлөө залуушуулай бүхэдэлхэйн конференци нёдондо жэлэй сентябрь һарада Мексикын Оакстепек хотодо болоо һэн. Залуушуул болон студентнэрэй олон эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Хүгжэжэ байгаа оронуудай ба түрүү капиталис гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа харилсаае һайжаруулха шухала гэжэ энэ конференцидэ хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар мэдүүлбэ. Тэдэ хүгжэжэ байгаа оронуудай национальна бэеэ даагаан байдал баталхые уряалаа, олонациональна корпорацинуудай ажал ябуулгые ашаг үрэ ехэтэйгээр хинахые, худалдаа наймаанай ба экономическа харилсаанда газаашалгын бүхы арга усадхахые тэмсээ. Хүгжэжэ байгаа оронуудта Советскэ Союзай нүлөө ехэтэй туһаламжа үзүүлдэгые конференци үндэрөөр сэгнэбэ.

— Дэлхэйн залуушуулай эмхинүүдэй хоорондо һаналаа нэгэдэлгые хүгжөөлгэдэ совет залуушуул ямар хубитаяа оруулдаг гээшэб, эдэнэй харилсаа холбооной гол нүхэсэлнүүд ямар бэ?

— Совет залуушуул эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын, буу зэбсэгүүдые хураалгын тала баригшадай түрүү зэргэдэ ходо дoo ябадаг байгаа. Манай залуушуул болон студентнэрэй үүсхэлээр ВФДМ-эй шухала кампанинууд эхилээ һэн. 1970—1974 онуудта «Эдир наһатан империализмые элишэлнэ», 1974—1978 онуудта «Залуушуул — империализмда эсэргүү һаналаа нэгэдэлгын, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ», 1978 онһоо хойшо «Нейтронно бомбые усадхан зайсуулая» гэһэн тэмсэл эхилһэн байгаа.

Советскэ Союзай эдэбхитэй туһаламжаар 35 жэлэй урда тээ эхилһэн бүхэдэлхэйн фестивалиин хүдэлөөн һаналаа нэгэдэлгын онсо шэнжэ болоһон юм. 1947 онһоо 1978 он болотор 11 фестиваль үнгэргэгдөө. Залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн һүүлшын фестиваль «Империализмда эсэргүү һаналаа нэгэдэлгын, эб найрамдалай ба хани барисаанай» уряа доро 1978 ондо Кубада болоо һэн. Тэрэ дэлхэйн 145 оронһоо 16 мянга гаран хүбүүд, басагадые суглуулһан байгаа. Энэ хүдэлөөнэй бүхы түүхэдэ дэлхэйн бүхы шахуу оронуудай залуушуулые түлөөлһэн 3000 гаран хүн фестивальнуудта хабаадаһан байна.

Социалис экономическа комплексно нэгэдэлэй программаар хараалагдаһан барилгануудые бодхоолгодо хабаадалсаха гээшэ социалис оронуудай залуушуулай харилсаанай эгээл үүргэ ехэтэй нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болонхой. Жэшээнь, Болгариин, Польшын, Чехословакиин, ГДР-эй, Венгриин залуу барилгашадай «Оренбург — СССР-эй баруун хилэ» гэһэн газопроводые хамтаараа бариһан ушар энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ. Үгышье гэбэл, совет студентнэрэй барилгын отрядуудай хүгжэжэ байгаа оронуудта — Анголо, Йеменэй Арадай Демократическа Республика, Мозамбик болон бусад оронуудта ошолго иимэ харилсаа холбооной гэршэ болоно.

Харилсаа холбооной түхэл шэнжэнүүд элдэб янза юм. Энэ хадаа делегацинуудай нэгэ нэгэндээ айншалга, фестивальнуудые, тусхай шэглэлтэй семинарнуудые, элдэб оронуудай залуушуултай хани барисаанай неделинүүдые үнгэртэлгэ болоно. Нийтын-политическэ ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай залуушуулай хоорондохи үгээ ойлголсолгые бэхижүүлхэ гээшэ иимэ харилсаанай гол зорилго мүн.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ гээшэ мүнөө бүхы арадуудай эгээн гол шухала зорилго болоно. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ энээн тухай хэлсэгдээ. Дэлхэйн демократическа залуушуултай хамта совет залуушуул эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын, социальна дэбжэлтын түлөө улам эдэбхитэйгээр тэмсэхэ байна.

Энэ үдэртэй дашарамдуулан, эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө бүхы залуу тэмсэлшэдые СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй үмэнэһөө, бүхы совет залуушуулай үмэнэһөө амаршалхые хүсэнэб. Бидэ хамтаараа үшөө ехэ юумэ хэхэ ёһотойбди. Бидэ хамтаараа эб найрамдал сахин хамгаалхабди!

Андрей НЕМАЙСКИЙ.
(АПН).

ПАП-ай МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй X пленумые апрелиин 29-дэ зарлаха гэһэн шиидхэбэри ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро абаа гэжэ ПАП агентство мэдээсээ. ПОРП-ын онсо яаралтай IX съездтэй холбоотон зорилгонууд энэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Социалис оронуудаар

ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ ТҮЛЭГТӨӨ

ПРАГА. Байгша оной июнь һара соо гүрэнэй дээдын заргын органуудта үнгэргэгдэхэ һунгалтануудта бэлэдхэл Чехословакида үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Ороной федеральна суглаа, Чешскэ ба Словацка национальна Соведүүдэй, мүн областной районно болон нютагай Соведүүдэй депутадуудшэнээр һунгагдаха юм. Орон дотор депутадта нэрэ дэбшүүлэгшэдые дэбжүүлгэ эхилбэ. Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай болон интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдые ажалшад өөһэдынгөө кандидадуудаар нэрлэнэ. Тэдэнэй дунда коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд, ЧССР-эй Национальна фронтын бүридэлдэ ородог бусад партинуудай гэшүүд бии.

ПРОФСОЮЗАЙ ПУТЕВКОНУУДААР

СОФИ. Болгариин бүхы хүдэлмэришэдэй тэн хахадынь жэлэй зундаа профсоюзай путевкоор амаралтаяа үнгэрөөдэг юм. Ороной хүгжэлтын ерээдэхи табан жэлэй түсэб ёһоор, ажалшадай амаралтын газарнуудай материальна бааза саашадань үргэлжэн хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Үшөө 20 мянган һуури амарха шэнэ санаторинууд, амаралтын байшангууд, аяншалагшадай баазанууд баригдаха байна.

1990 он хүрэтэр бүхы хүдэлмэришэдэй 80 шахуу процентнь профсоюзуудай үгэлэн путевконуудаар амарха аргатай болохо юм.

СОВЕТ ОРОНОЙ ЗАХИЛААР

БУДАПЕШТ. Ороной нийслэлэй «Красный Октябрь» гэжэ бэедолой фабрикын коллективай байгша ондо эрэ хүнэй үмдэхэ 50 гаран шэнэ загуулгын янзын хубсаһа Советскэ Союз худар эльгээхэ юм. Захадаа таарама зохид костюмнуудые, хүүртигүүдые аха дүү социалис оронуудай захилаар бэедэг энэ предприятиин хүдэлмэриин хэмжээн байгша ондо 6 процентээр ургахаар түсэбтэй. Иимэ үрэ дүн хүдэлмэриин бүтээсэ дээшэлүүлгын, модельернүүдэй зохёохы хэшээл оролдолгын ашаар түйлагдаха юм.

БОРО НҮҮРҺЭНЭЙ УУРХАЙ АШАГЛАГДАБА

БЕРЛИН. «Котбус-Норд» гэжэ боро нүүрһэнэй шэнэ уурхай Котбус округто ашаглагдажа эхилбэ. Тэрэнэй нөөсэ 20 жэлэй туршада ашаглахаар хүрэхөөр багсаамжалагдана. Имагтал байгша оной туршада арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эндэһээ миллион тонно үнэтэ түлишэ эльгээгдэхэ юм.

ҮЙЛЭДБЭРИДЭ УРАЛАН НАРИЖУУЛГА НЭБТЭРҮҮЛЭГДЭНЭ

ХАНОЙ. Үнгэрһэн табан жэл соо уралан нарижуулхы ба ухаалан зохёохы дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар СРВ-гэй нийслэлэй предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ханойн Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан станкоинструментальна завод түрүү һуури эзэлбэ. Предприятиин хүдэлмэришэд болон албан хаагшад 1800 уралан нарижуулхы дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, 1,7 миллион донг мүнгэ зөөри алмаһан байна.

Уралан нарижуулхы дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгые Вьетнамай профсоюзууд тусхай хиналта доро абанхай. Вьетнамай Коммунис партиин ЦК, правительство ажалай түрүүшүүлые, уралан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшодые урмашуулха талаар профсоюзуудай, мүн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрхые нилээд үргэдхөө. Жэшээлхэдэ, Ханойн дурсагдагша станкоинструментальна заводто ашаг үрэ ехэтэй уралан нарижуулхы дурадхал оруулһан хүдэлмэришэд, инженернүүд хоёр һарынгаа салинтай тэнтэй, мүн үлүү ехэшье шангууда хүртэнэн байна.

БАРАЙГАР ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

ВЬЕНТЬЯН. Лаосой түбэй ба урда районуудай хүдөө нютагуудай ажалшад бороогүй үедэ уһалагдажа ургуулагдадаг барайгарайнгаа талмайнуудай ургасые хурааха эхилбэ.

Уһалууриин ирригационно системэнүүдые хаа хаанагүй олоор ашаглалгада оруулһанһаа уламжалан, байгша табан жэлэй (1981—1985 онууд) туршада иимэ аргаар барайгар ургуулга дүрбэ дахин ехэ болгогдохоор хараалагдана.

Эдеэ хоолой гол продукт болохо барайгар ургуулан үйлэдбэрилгые саашадань хүгжөөхэ хэрэгые парти, правительство онсо анхаралдаа абанхай. Нэн түрүүн кооперативуудые бэхижүүлгэдэ, тэдэнэй ургалтада туһаламжа үзүүлэгдэхэ байна. Гадна хүдөө нютагуудта гүрэнэй ажахынууд байгуулагдажа эхилэнхэй. Хамтаралгын үндэһэн дээрэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын бодото жэшээ болохо иимэ түхэлэй нэгэдэлнүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэнь лаотян нүхэдтөө совет, вьетнам, болгар мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлнэ.

(ТАСС).

ТАСС • АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

АЖАЛША ШОТЛАНДИИН ХУРАЛДААН

РОТСЕЙ (Шотланди). Ажалша Шотланди эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулха, арадуудай хоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө эрид шангаа тэмсэл ябуулжа үргэлжэлхөөр шиидэнхэй. Энээн тухайда Шотландиин тредьюнионнуудай конгрессэй (ШКТ) мүнөөнэй съездын делегадууд мэдүүлбэ.

Термоядерна хёмороое саран зайсуулга — мүнөө сагай эгээн шухала зорилго болоно гэһэн һанал бодол уласхоорондын асуудалнуудаар үгэ хэлэлгын үедэ нэгэнтэ бэшэ дурдагдаа. Жэшээлхэдэ, съезд дээрэ үгэ хэлэһэн, Великобританиин лейборис партиин хүтэлбэрилэгшэ М. Фут тиигэжэ тэмдэглээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгын улам түргэдэжэ байһан тухай дурдаад, энэ ябуулгые дэмжэн дэбэргэдэг консервативна правительствын политикые буруушааба. «Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэеэ болихо хэрэгтэ манай ороной гол үүргэ дүүргэлгэ — лейборис хүдэлөөнэй шухала зорилго болоно» — гэжэ лейбористнуудай хүтэлбэрилэгшэ хэлэбэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй гаргаһан амгалан үүсхэлнүүдэй ашаар уласхоорондын политикада шэнэ шэнжэ тэмдэгүүд бии болоо гэжэ олохон делегадууд тусхайлан тэмдэглээ.

Съездын нэгэ һаналтайгаар һайшааһан шиидхэбэри консервативна правительствын дайн жүрөөдэдэг хараа бодолые буруушаагаад, Великобританиин сэрэгэй бюджедые дары хороохо, американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые орон дотор тараан тодхохо түсэбүүдһээ арсаха, Британиин уһан доорохи флодые «Трайдент» ракетэнүүдээр зэбсэглэлгэһээ арсаха, гадаадын сэрэгэй эндэхи бүхы баазануудые хааха, хүниие олоор хюдаха бүхы түхэлэй зэбсэгүүдые өөрынгөө газар дээрэһээ зайсуулха эриилтэ табина.

ЗАМБУУЛИНИИЕ СЭРЭГЭЙ ЗОРИЛГОДО ХЭРЭГЛЭЛГЭ БУРУУШААНА

СТОКГОЛЬМ. Швециин томо газетануудай нэгэн «Арбетет» сэрэгэй зорилгонуудта замбуулинай дайдые хэрэглэлгэ буруушаана.

Тус газетэ «Сэрэгшэдһээ замбуулиниие сүлөөлхэ» гэһэн гаршагтай редакционно статья дотороо ингэжэ бэшэнэ: «Шаттлын» программын ёһоор, замбуулинда гаргагдаһан, оло дахин хэрэглэгдэхэ «Колумби» гэдэг американ онгосо түбхын түрүүн сэрэгэй зорилгонуудта хэрэглэгдэхээр хараалагдана.

Дай жүрөөдэһэн иимэрхүү ябуулга замбуулинда хэхыень дэлхэйн олониитэ энэ дары, эрид шууд буруушааха ёһотой.

Тиигээд лэ байбал, замбуулинай дайдые хэрэглэлгэ бүхы хүн түрэлтэнэй дэбжэлтын аша туһада ехэ, таарууу хубита оруулжа болохо гэжэ «Арбетет» тусхайлан тэмдэглэнэ.

КОММУНИС АЖАЛАЙ ҮДЭР

ХАНОЙ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо, СРВ-гэй Национальна суглаанай һунгалтада зорюулагдаһан Коммунис ажалай үдэр Социалис Вьетнамда үнгэргэгдөө. Ханойн, Хошиминэй, Хайфоной, Куангнинийн нүүрһэнэй шахтанууд ба уурхайнуудай хэдэн зуу мянган ажалшад тэрээндэ хабаадаба. Энэ үдэр Соведүүдэй оронкой, социалис хани нэгэдэлтэ бусад аха дүү оронуудай түлөөлэгшэд — промышленна байрануудые барихадань Вьетнамда туһалжа байһан мэргэжэлтэд вьетнам ханинартаяа хамта, гар гарһаа барилсан ябажа ажаллаа.

Ханойн олон мянган зон һайндэрэй тугуудаар транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй республиканска паркда сугларба. Алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулан, эндэ Хани барисаанай аллейн һуури табигдаа. 111 сагдуул һуулгагдажа, ногоон наоша намаагаа надхуулба. Нийслэл хотын бусад районуудые болбосон һайхан болгохо хүдэлмэри хэгдээ. Коммунис воскреснигэй үеэр Хайфоной, Хошиминэй портнуудта вьетнам докернуудтай хамта Совет ороной морягууд, мэргэжэлтэд мүн лэ ажаллаа. Эдэнэр габшагайгаар хүдэлмэрилэн, арадай ажахын хэдэн зуун тонно ашаануудые шалган илгаһан, хэдэн суднануудай ашаануудые болзорлоо урид буулгаһан байна.

Ханойн арадай комитедэй түрүүлэгшэ Нгуен Донг коммунис ажалай үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа, нийслэлдэ болоһон баярай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй воскресник — Вьетнамай ба Советскэ Союзай хүдэлмэришэн ангиин бата хани барисааган, һаналаа нэгэдэлгын гайхамшаг жагсаал, пролетарска интернационализмын шэнэ бэелэл болоо гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

РЕВОЛЮЦИОННО НЭГЭДЭЛ ТОГТООХЫН ТҮЛӨӨ

МЕХИКО. Мексикан арадай гол дайсан — США-гай империализмда эсэргүүсэх, нэгэдэмэл фронтоор тэмсэхэ Мексикын бүхы түрүү үзэл бодолтой, демократическа хүсэнүүдэй революционно нэгэдэл тогтоохые Мексикын арадай социалис партиин ЦК-гай генеральна секретарь Хорхе Круикшанк уряалба.

Холбоото Штадууд өөрынгөө зонхилолго доро бидэнийе оруулха гэжэ эрмэлзэнэ. Мексикын худалдаа наймаанай 70 процентнь, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын 73 процентнь американ монополинуудай хиналта доро байдаг, тэрэшэлэн национальна экономикын бусад хэдэн һалбаринуудтахи гол үйлэдбэри американ капиталда хамаадана, — гэжэ «Ультимас нотисиас де Эксельсиор» гэжэ газетэдэ интервью үгэхэдөө, тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Манай оронһоо гадаадын, түбхын түрүүндэ американ монополинуудай гаргажа абадаг ашаг олзые хизаарлахын тула, Мексикын капитальна хүдэлмэридэ гадаадаһаа мүнгэ оруулха тухай мүнөөнэй хуулиие хубилгаха шухала гэжэ Х. Круикшанк тэмдэглэнэ.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЫНЬ ДҮҮРЭЭ

БОНН. ФРГ-гэй федеральна канцлер Г. Шмидтын, Испаниин правительствын түрүүлэгшэ Л. Кальво Сотелын хөөрэлдөөнүүд Гамбургда болоод дүүрээ. Газетын тэмдэглэлэнэй ёһоор, Европын экономическа нүхэсэл ба НАТО-да Испаниин оролго тухай, тэрэшэлэн зүүн ба баруун оронуудай хоорондын харилсаанай мүнөөнэй байдал, дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи хёмороонон гуламтанууд, Испаниин экономикодохи «хэрэгүүдэй байдал», Бонн ба Мадридай хоорондохи хоёр талын харилсаан гэхэ мэтэ асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёһоор, канцлер Г. Шмидт хөөрэлдөөнүүдэй дүүрэһэнэй һүүлээр болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «Юрэнхы дэлгүүртэ» Испаниин орохые ФРГ хүсэнэ гэжэ тэмдэглээ. Тэрэ зуура, энэ ябуулгань «финансын ба аграрна политикын талаар бэрхэшээлнүүдтэй» ушарха байха гэжэ мэдэрээ.

Хойто-атлантическа союзда Испаниин оролгые Бонн мүн лэ дэмжэхэ һанаатай. Пентагоной ба НАТО-гай стратегүүд бүлэглэлэй «урда флангые саашадань бэхижүүлхэ» зорилго табяад, мүнөө үедэ иимэ юумэ хэхые оролдоно гэжэ Баруун Германиин правительствын толгойлогшо тэмдэглээ.

Л. Кальво Сотело үгэ хэлэхэ зуураа, миний толгойлдог правительство «Адольфо Суаресэй правительствын баримталдаг байһан Европын, баруун тээхи ба атлантическа политика бэелүүлхэ хүсэлэнтэй» гэбэ.

ХЭТЭ МҮНХЫН АСУУДАЛ

ЭСЭГЭНЭР ба үри бэенэр... Эдэ үгэнүүдэй холбоон ямар нэгэн нюусатайхан мэтээр һанагдадаг. Юундэ? Юундэб гэхэдэ, эдэ үгэнүүдые үгүүлхэлээрнай, бэе бэеэ ойлголсоогүй эсэгэ хүбүүн хоёрой дүрэ шарай нюдэндэ харагдахадал гэдэг шуу. Үсөөхэн ушарта үгэеэ ойлголсохоёо, бэе бэедээ гомдон, огто дуугаралсахаяа болишоһон эхэ басаган хоёрые ойндоо оруулдагби.

Юрэдөө, хэблэлэй хуудаһануудта, түбэй зарим газетэ, журналнуудташье түрэлхид болон үхибүүдэй хоорондохи харилсаан тухай бэшэхэдээ, зарим авторнууд олонхи ушарта эхэ, эсэгэнэрые шүүмжэлэн муушалжа, үри бэеынгээ сэдьхэлые ойлгожо шадахаяа болиһон «консерваторнууд» мэтээр зураглаһан байдаг.

Нэгэ талаһаа, тиимэрхүүшье түрэлхид ушардаг aаб даа. Эхэ, эсэгын үүргэ гээшые барга бүдүүлигээр ойлгодог, түрэһэн үриеэ яажашье байхадамни, хэндэ ямар хамааб гэжэ һанаха, элдэб үнгынхеэр үхибүүгээ доромжолдог түрэлхид дайралдадаг даа.

—Би шамайе түрөөб, хоолойешни тэжээгээб. Харин ши эдихэ, уухаһаа ондоо туһагүй амитанши, эдеэ хоолойн дарамта! —гэжэ нэгэ эхын басагаяа хараажа байхые дуулаа һэм. Үхибүү түрэһэн хойноо тэжээнгүйгөөр, ягаад хүн болгохомни гэжэ тэрэ эхэнэр бододог байгаа хаб? Үхибүүниинь хии агаар һорожо хооллохо юм гү?! Юрэдөө, хоолойень тэжээһэнээ, хубсалуулһанаа ехэдэ бододог, тэрээнээ нэхэн-нэхэн дуугардаг түрэлхид тон ехэ алдуу хэдэг гээшэ. Үдэр бүри иигүүлжэ байһан үхибүүн хэдэр хэрүүлшэ болошохо, үнгэржэ ерэбэл, эхэ, эсэгэдээ һөөргэдэдэг, заримдаа гэрһээ хойшолонгүй гаража ябашажа магад.

Үгэеэ шэлэнгүйгөөр, аманда орохысо хараадаг, гам хайрагүйгөөр сохидог эхэ, эсэгэтэй үхибүүд сэдьхэл бодолой талаар мүртэй хүмүүжэл абадаггүй, хэрээгы шэрүүн хүнүүд болоно үдэнэ гэжэ бодото байдалай жэшээнүүд харуулдаг гээшэ. Б-тэн гэжэ минии танил айл ехэ шууяатай, үбгэн һамган хоёр өөһэд хоорондоо хэрэлдэхэ, наншалдахынгаа хажуугаар, үхибүүдээ гам хайрагүйгөөр доромжолдог (илангаяа эсэгэнь), хараадаг, сохидог һэн. Хожомынь хүбүүдынь ехэ боложо, бэеэ хүсэхэдөө, мүн архи тамхи намнадаг, эхэ, эсэгэеэ газаашалдаг байһан юм. «Ямар үрэһэ таринабши, тиимэл ургаса хуряахаш» гэжэ ород арадай сэсэн үгэ газаагуур ошохогүй байна гэжэ энэ жэшээ дээрэһээ тобшолон хэлэхээр лэ даа.

Эхэнэр хүн эхэ-байгаалаяар заяагдаһан агууехэ уялгатай ха юм: тэрэнь хадаа хүн түрэлтэнэй угые үргэлжэлүүлэн, үхибүү түрэхэ гэһэн нангин үүргэ. Харин үхибүү түрэһэн хойноо тэрэнээ элүүр энхээр үргэжэ, хүн болгохо, тиихэдээ тэрэнээ һайнаар хүмүүжүүлэн үргүүлхэ гээшэ эхэ хүнэй (эсэгыншье!) нангин уялга. Тиихэдээ эхэ, эсэгэ болоһон хүнүүд обществаын үмэнэ угаа ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрхэ ёһотой болоно бшуу.

Нүгөө талаһаань абажа хэлэхэ болоо һаа, иимэ байна. Эхэ, эсэгын алдуу эндүүе шүүмжэлээд лэ, үхибүүдыень үмэгшэлэн бэшэхэдэмнай, залуу зарим хүбүүд, басагадай ухаанда тон буруу ойлгосо бүрилдэхэ байна. Эхэ, эсэгые шүүмжэлһэн (хэрбээ тодорхой нэрэнүүд заагдангүй, юрэнхы дээрэнь бэшэгдэһэн байбал, бүришье аюултай!) статья бэшэгүүдые ходо уншажа байхадаа, хэн нэгэн өөрынгөөшье эхэ, эсэгые шүүмжэлхы нюдөөр шэртэжэ, һайн юумыень огто обёорхоёо болёод лэ, алхам бүхэндэнь муу юумэ бэдэрдэг болохо, дураа гутан хүйтэрхэ жэшээтэй.

Үхибүү хүмүүжүүлхэ гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ эхэ, эсэгэ болоходоол мэдэдэг гээшэбди. Нарай нялха байхадань алил олон удаа үргэһэеэ һамшан, һагсараа һаань, амилха бүринь шагнаархан, ойронь һуужа хонохош. Хүлдэ ороод, газаагуур наададаг болоходонь, нохойдо зуулгана аа гү, үхэртэ мүргүүлшэнэ аа гү, моридо гэшхүүлшэнэ аа гү, машинада дайруулна гү гэжэ һанаагаа зобохош. Тээ горитой болоходонь, һанаагаа зобохо ушарнууд бүришье олошорхо. Басагатай хүн басагандаа, хүбүүтэй хүн хүбүүндээ һанаагаа зобоо aаб даа. Басаганайнгаа клубта ошоо һаань, хүндэ баһуулшана аа гү, мэхэлүүлшэнэ аа гү гэжэ һүниие һүнилэн үргэһэеэ һамшаахаш. Хүбүүнэйнгээ гэрһээ гарахалаар, үнөөхиимни хүн сохижорхино аа гү, архи уулгажархина аа гү, хүнтэй наншалдана аа гү гэжэ сэдьхэлээ зобохош...

Теэд эхэ, эсэгэ болоһон хүн бүхэн (хэрбээ ёһотой эхэ, эсэгэ юм һаа!) үри бэеынгээ гэр бүлэтэйшье болоод байхада, үнөөхил һаналаа табилдажал һуухал даа. Тиихэдээ өөһэддыень хайрлахаһаа гадна, үхибүүдтэнь һанаагаа зоболсохош.

Олон үхибүүтэй айлые харахада, баһа нэгэ ондоо. Юрэнхы дээрээ үхибүүд олон байха бүреэ һургаал һайнтай, бэе бэеэ хүмүүжүүлхэ аргатай байдаг гэжэ педагогическа литература соошье бэшэгдэдэг, ажабайдалшье гэршэлдэг.

Гэхэ зуура үхибүүнэй хүмүүжүүлгэ бүри гэдэһэн соо байхаһаань эхилдэг юм гэжэ медигүүд бэшэдэг. Харин дэлхэй дээрэ түрэһэн үдэрһөөнь хойшо үхибүүнэй хүмүүжүүлгэдэ тон наринаар, харюусалгатайгаар хандахаар гэжэ би өөрынгөө басагадай түрэһэн үхибүүдые үргэлсэхэдөө ойлгооб. Өөрынгөө басагадай бишыхан байхада, энэ асуудалые теоретическэ талаһаань мэдэхэшье һаа, ажабайдалай дүршэлгүй дээрэһээ гүнзэгыгөөр ойлгодоггүй, алдуу эндүүшье гаргадаг байһан байгаа хаб гэжэ мүнөөл ойлгогдоо.

Нарай үхибүүн юушье ойлгодоггүй гэжэ ехэшүүл һанадаг. Тэрэ тиимэ бэшэ. Тохойн шэнээнһээ хойшо хүнэй эрилтые, шанга гү, али һула талыешни хуу ойлгоод, өөрынгөө «политикые» ябуулхадаа, бишыхан үхибүүд угаа шадамарханууд юм.

Үхибүү хүмүүжүүлгэ —хэтэ мүнхын асуудал. Һайн эхэ, эсэгэ болохоёо хүсэһэн залуу хүн бүхэн багшашье һаа, бэшэшье һаа, үхибүү хүмүүжүүлгын эрдэмые эсэшэгүйгөөр шудалха ёһотой.

Энхэргэн зөөлэнөөр аад, эрилтэ ехэтэйхэнээр хандуулжа һураһан, хашхарһан һүхирһэн абяа дуулаагүй, хараал-шэрээлдэ хүртэдэггүй байһан үхибүүдэй абари зан һайнаар бүрилдэн хүгжэдэг гэжэ элирэнхэй. Тиимээр хүмүүжэһэн үхибүүд түрэлхидтөө налгай зохидоор хандадаг, энхэргэн байдаг. Иимэ бүлэдэ «эсэгэнэр ба үхибүүн» гэһэн асуудал гарадаггүй гэжэ ажаглагданхай.

Эдир үетэниие зүбөөр, һайнаар хүмүүжүүлхэ тушаа партии, правительство эрилтэ табидаг, табихашье ёһотой. Юундэб гэхэдэ, оронoймнай экономическа болон социальна политика хадаа имагтал совет арадай ажана түбхин ажаһуухын тула, дэлхэй дээрэ амгалан байдалай мандан оршохын тула ябуулагдана ха юм. Үхибүүдээ һайнаар хүмүүжүүлхэ талаар түрэлхидэй уялга тухай, мүн түрэлхидэйнгөө үмэнэ үри хүүгэдэйньшье харюусалгатай байха тухай СССР-эй Шэнэ Конституци соо баталагдан бэшээтэй гээшэ.

Ц. НИМАЕВА,
Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша.

БУРЯАДАЙ АССР-эй КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ БА ХООРОЙ БҮЛГЭМЭЙ НЭГЭДЭМЭЛ ПЛЕНУМ МҮНӨӨДЭР ЭХИЛХЭНЬ

ЖЭГҮҮРТЭ ХҮГЖЭМЭЙ ЗЭДЭЛХЫН ТҮЛӨӨ

Улаан-Үдэдэ Буряадай АССР-эй композиторнуудай холбооной болон республикын Хоровой бүлгэмэй нэгэдэмэл пленум мүнөөдэр хүдэлмэреэ эхилхэнь.

Түүхэтэ XXVI съезд, эндэ һая үнгэрһэн Буряадай АССР-эй зохёохы ажалтанай нэгэдэмэл пленум —эдэ хадаа манай республикын композиторнуудай зохёохы эршые улам шангадхана. Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряадай композиторнууд яһала ехэ юумэ хээ. Шэнэ хүгжэм дуу зохёохо һэдэлгэнүүд урагшатай байдаг байгаа. Түхэл маягайнгаашье, ухаан бодолойнгоошье талаар удха түгэлдэр зохёолнууд энэ хугасаа соо мүндэлөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Манай композиторнуудай зохёолнуудай республика соогоо мэдээжэ болоод, саашаа гараха хэрэгтэнь Буряадай оперо болон баледэй театр ехэ үүргэтэй. Жэшээнь, Москва болон Ленинград хотонуудаар аргагүй амжалтатайгаар үнгэрһэн гастролиие һанаад үзэе. Тус гастролиин һүүлээр театр академическэ гэһэн хүндэтэ нэрэтэй болооһэмнай даа. Тэрэ мартагдашагүй гастролиин үедэ «Мелодия» гэжэ бүхэсоюзна фирмэдэ манай композиторнуудай нэгэ хэдэн зохёол буулгагдан бэшэгдэһэн, «Советский композитор» гэжэ түбэй хэблэлдэ Буряадай композиторнуудай дуу хүгжэмдэ тусхай ном зорюулагдахаар хараалагдаһан байгаа.

Агууехэ Октябриин хубисхалай 63 жэлэй ойдо, Илалтын 35 жэлэй баярта үдэртэ зорюулан, манай композиторнууд шэнэ-шэнэ зохёолнуудые бэшэһэн байна. БАМ-ай барилгада Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбоон ехэ анхарал хандуулдаг. Б. Ямпилов, Ж. Батуев болон бусад өөһэдынгөө зохёохы ажалые энэ барилгатай нягтаар холбоно. Ленин тухай хүгжэмтэ зохёолнуудай жасада Б. Ямпилов, Ю. Ирдынеев, А. Андреев, В. Усович гэгшэдэй оратори болон кантатанууд оробо.

Үнгэрһэн пленумһээ хойшо Ю. Ирдынеев, Б. Цырендашиев, В. Усович гэгшэд СССР-эй Композиторнуудай холбооной гэшүүдээр абтаһан байна.

Оперно драматургиин асуудалаар О. Куницын кандидатска диссертаци бэшэжэ, тэрээнээ урагшатай һайнаар хамгаалһан байна. Тиихэдэ арадай аман зохёол суглуулагша Д. Дугаров урданай дуунуудай тусхай согсолбори бэлдээд, Буряадай номой хэблэлдэ дурадхаба.

Б. Ямпилов, В. Усович гэгшэд оперонууд дээрэ хүдэлжэ байна. Симфоническа хүгжэмдэ Б. Ямпилов, Ж. Батуев, В. Усович, Ю. Ирдынеев гэгшэдэй партитуранууд нэмээ. Ю. Ирдынеев үхибүүдтэ зорюулһан дуунай цикл, А. Андреев фортепиано дээрэ наадаха багахан пьесэнүүдые зохёон бүтээгээ.

Мүнөөдэр эхилхээ байһан пленум дуунай болон хоорой хүгжэмэй хүгжэлтэдэ зорюулагдана. Энэ талаар юун хэгдээб гэжэ нэн түрүүн харагдаха болоно. Манай композиторнууд яһала һонин ораторинуудые зэдэлүүлээ. Эндэ Б. Ямпиловай «Ильичэй портрет», Ю. Ирдынеевэй «Аппассионата», А. Андреевэй «Минии багша —Ленин», В. Усовичой «Нэгэдэхи номерой партбилет» гэһэн кантатануудые нэрлэмээр.

Оратори болон кантата үни холын түүхэтэй юм. Октябриин революциин мандажа, хамтын ажалай эмхидхэгдэхэ үеэр оратори кантата хоёр ехэ хүгжэнги һэн. Олон хүндэ ойлгосотой — удхынгаашье, түхэл маягайнгаашье талаар орёо бэшэ эдэ зохёолнууд шагнагшадай сэдьхэлдэ гансата хүрэдэг бэлэй.

30-аад онууд. Буряадай дуу, хүгжэмэй арадай дуунһаа ехэ холо ошоогүй байһан саг. Тэрэ үеын композиторнууд Берлинский, Морошкин гэгшэд ораторинуудые бэшэһэн байна. Тэдэ ораторинууд арадай дуунһаа үндэһэтэй байгаа. «Хүгжэмые арад зон зохёодог, харин бидэ — композиторнууд тэрэниие мүлин найруулдаг гээшэбди»,—гэжэ Глинкын хэлэһые сэхэ ойлгон, композиторнууд хүдэлдэг һэн. Иимэрхүү ябадал 50-яад онууд хүрэтэр үзэгдэдэг байгаа. Тэрэ үедэ Аюшеевэй, Ямпиловай, Батуевай кантатанууд бэшэгдээ һэн. Тиигэжэ байтараа, Б. Ямпиловай «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ оратори бэшэгдэшэбэ. Энэмнай урдань бэшэгдэһэн зохёолнуудһаа тад ондоо бүтээл болоо һэн. Аялга зохёохо арга боломжонуудынь баяжаһан, мүн ажабайдалые философско талаһаань харуулһан шэнэ, Буряадай ораториин түүхэдэ үзэгдөөгүй ушар мүн болоо бэлэй. Б. Ямпиловай ораториһоо буряад шэнэ оратори болон кантата эхиеэ абана гэхэдэ буруу болохогүй.

Ю. Ирдынеевэй, В. Усовичой, А. Андреевэй кантатанууд Буряадай хүгжэмэй алтан жасада ороо. Эдэ нүхэднай саг үргэлжэ шэнэ шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ байдаг. Жэшээнь, Ю. Ирдынеев «Декабристын бэлэлиг» гэжэ зүжэгтэ һонирхолтой хүгжэм бэшээ. Тиихэдэ шэнэ баледэй хүгжэм зохёогоод байна. «Корчагин тухай дуун», «Зээр-Далайн хатуу хүбшэргэй» гэһэн зохёолнуудынь композитор В. Усовичой оперын жанрта өөрсэ ёһоор хандаһан ябадал болоно. Оперо-плакат, эстрадна оперо тухай автор бодомжолжо, ордоһотойгоор хүдэлнэ. Тиихэдэ А. Андреев фортепиано дээрэ наадаха, духовой оркестрэй гүйсэдхэхэ пьесэнүүдэй ном хэблэлдэ бэлдэһэн байна.

Хоровой хүгжэмдэ мүнөөдөө бага анхарал хандуулагдаһан зандаа. Юундэ? Буряад арадай дуун ганса хүнэй гүйсэдхэлгэдэ тааранан юм. Тиимэһээ хоорой фактурада бэлээр ородоггүй гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье С. Манжигеев энэ талаар яһала һонирхолтойшье, бэлигтэйшье туршалгануудые хэжэ байнхай.

Мүн камерна дуунай хүгжэмдэ анхарал багаар хандуулагдана. А. Андреев, В. Усович, Г. Батуева гэгшэд романснуудые бэшэжэ ... һэнһээ хойшо энэ алгаса ... гэ хэды усадхагдаже ... хай.

Дуунай жанр аргагүй ... арга боломжотой гэжэ мэдэ... жэ. Һүүлэй үеын буряад ... нууд ехэнхидээ инаг дурл... хай бэшэгдэнэ. Түхэл маяг... гаа талаар тэдэ хойшоо гар... жа эхилээ. Дуу, хүгжэм зохёо... годо шэнэ онол аргые мүн... хэрэглэхэ шухала.

Буряадай Композиторнуудай холбооной урда шиидхэгд... гүй асуудалнууд олон бии. ... дэ асуудалнуудай нэгэ шух... ла зүйлынь гэхэдэ, Композиторнуудай холбоон Буряадай Уран зохёолшодой холбоо... той нягта барисаа байгуул... шаданагүй. Энээн дээрэһээ б... ложо, шэнэ оперо, балет, дуу, романс гэхэ мэтэ зохёолнуу... дые байгуулха арга боломж... олдоногүй. Энэмнай али ... шье холбоондонь муу нүлөө... тэй байһаниинь элитэ.

Арадай инструментнүүдэй оркестрэй репертуар мүнөө... хүрэтэр үгытэй байһан за... даа. Буряад арадай жэнс... дуун, хүгжэм, уран бэлиг ... шые арьбадхаха үүргэтэй ... гэхэн оркестрээ «гандуулж...» байхамнай ехэл муу гээшэ да...

Композиторнуудай холбоон дуу хүгжэм бэшэхэ дуратай бэлигтэй залуушуулые бэлд... хэ, дэмжэхэ хэрэгтэ бага ан... харал хандуулна. Энээн ту... хай Буряадай АССР-эй зохё... хы ажалтанай нэгэдэмэл пле... нум дээрэ сэхэ хэлэгдээ һэ...

Иигээд Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной пленум ажалаа эхилхэнь. Пле... нумдэ хабаадахаар композиторнууд, хүгжэм шэнжэлэг... шэд олон хото городуудһаа ерэнхэй. Тэрэ тоодо Москва, Ленинград, Новосибирск, Челябинск, Ростов-на-Дону болон бэшэ-бэшэ хотонуудһаа айл... шад буунхай.

Н. ЦИБУДЕЕВА,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ШЭНЭ НОМҺОО

Цырендулма ДОНДОГОЙ

ОРШУУЛАГДАҺАН ШҮЛЭГҮҮД ТУХАЙДАА

Хүндэ үгтэһэн үхибүүн
Хүнэйл хадаа хүнэй тээшээ —
Түрэһэн эхэ, эсэгэеэ
Түрэлшөөдэгүүд үсөөн гээшэ.
Үхибүүн нялхаһаа бишье
Үгтэжэ хүндэ тэжээлгэһэнби,
Үргэһэн эхэеэ түрэһэнһөө
Үлүүгээр һанадаг гээшэ һэнби.
Үргэһэн ашыень харюулангүй,
Үлгэн дэлхэйһээ алдаһандаа,
Олон жэлэй үнгэрбэшье,
Отол шаналжа ябанаб даа.
Эрхын шэнээнһээ хойшо
Эжынгээ шүлһые эдиһэндээ
Абари зангысень абаһан гүб? —
Адлиш гүүлэдэг һэм эхэдээ..

* * *

Ород шүлэгшэ нүхэдни
Оршуулнал даа шүлэгүүдыемни.
Ород болгогдоһон зохёолоо
Оншолон уншажа үзэхэдэмни,
Хүндэ үгтэһэн үхибүүндэл,
Хүнэй болошоһон шэнгихэнүүд лэ.
Үргэһэн эхэеэ һажааһан
Үхибүүндэл, тэдэ шүлэгүүдни
Абари зангаа оройдоо
Автортаа мэдүүлсэгүйхэнүүд.
Өөрөө үрнеэ үгэбэшье,
Өөнтэглэн ябажа гүйсэгөөдэг—
Түби дэлхэйдэ асарагша
Түрэһэн эхэ мэтээр,

* * *

Жэгтэйгээр хубилшаһан шүлэгөө
Жүтөөрхэн уншанаб мэтэр.
Үри бэеынгээ хэзээшье
Үбшэ зоболонгүй ургажа,
Хүлөө дүрөөдэ хүргэбэл,
Хүнүүдэй дунда ороходоо,
Мүхөөгөө хэндэш үгтэнгүй,
Мүндэртэ сохюулангүй ябабал,
Үргэһэншье, түрэһэншье эхэнүүдэй
Үндэр жаргал тэрэ бшуу.
Ород хэлэн дээрэ
Оршуулагдаһан шүлэгүүдэйнгээ
Олон түмэндэ һайшаагдаал һаа,
Ород хатаршын һайгаар
Орон дэлхэйгээр аяншалан,
Олзотой, омогтой ябаал һаа.
Түрэһэн эхэ — авторайнь
Түшэхэ жаргал тэрэ бшуу!

ГЭР ТУХАЙ БАЛЛАДА

Һангигархан дараанса оройтой
Һарабшаһаань мүлһэн хүхэлтэнүүд
Һахайлдан, барсайлдан
Һанжажа байхадаа,
Һахал һамбайдаа дарагдашаһан,
Һанаата болоһон үбгэншүү —
Һарын сагаанда гэр
Һанаха олон юумэтэйл даа.
...Һараантын ехэ тужада
Һахагар олон нарһад соо
Тэнгэриин уудам вөдэ
Тэгүүлэн-тэгүүлэн ургажа,
Һанаа амархан һуудагаа
Һанан-һанан зүүдэлдэг.
Анхан сабшажа бариһан
Арьягар томо эзэниинь
Арбан зургаан ондо
Архангельскын намагта хосороо.
Эсэгынгээ угые залгажа,
Эзэниинь болоошо хүниие
Дүшөөд онуудай дайнай
Дүлэн үрэбхижэ һалгаагаа.
Үхибүүдынь ехэнүүд боложо,
Үргэн нютагаараа таранхай.
Гансаараа үлэһэн эхэнь
Гансахан сусалдал залиранхай.
Эзэгүй боложо үншэрһэн
Энээхэн гэрые харахада,
Юртэмсэ дээрэ оройдоо
Юушье хүлеэхээ болишоһон,
Үлгэ-һалгадаа хүрэшэһэн
Үбгэн хүнэй түхэлтэйл.
Шулуугаар баригдаһан ордонууд
Шугшыжа һууһан гэрхэниие
Дээрэһээнь уруу харан
Дээрэлхэжэ байһандал үзэгдэнэ.

* * *

Эдлэжэ ябаһан наһанайнгаа
Эсэстэ хүрэжэ ошоходоо,
Һангигар үмхи гэртэл
Һанагдаалгүй һаа,
Һайн һэн даа!

ХҮНҺӨӨ ОНДОО ХЭН?

«Хүн байха гү, али
хүйр болохо гү дандаа?»
Хэтынгээ асуудалда Гамлет
харюу олоодүй зандаа.
Дүлиин холын сагуудһаа
асууһаар манда ерээ,
Дүшэн сагаан шүдэеэ
хабиран хүрэжэ ерээ...
Хүнхиинөөтэ зуун жэлдэмнай
хүлгөөтэ үдэрэй олошорходо,
Хүмэрихөө забдаһан онгосодол
Эхэ Газарайнтаа һанагдахада,
Тэнсүүриеэ алдаһан Гамледтай
хүн түрэлтэниие жэшээлнэм.
Тэсэжэ болошогүй асуудалнууд
аюул дуулган жэгшээнэл:
Хүрьһэтэ энэ дэлхэймнай
бүтэн зандаа байха гү?
Хүн түрэлтэн нэгэтэ
өөрөө өөрыгөө хюдаха гү?
Хүн зандаа байха гү, али
хүйр болон хосорхо гү?!.
Хүнһөө ондоо хэн
дэлхэйдэ абарал асарха һэм!!!

АНДА НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГАНУУД

ХИЛЭ ШАДАР заншалта ёһоор үнгэргэгдэдэг совет болон монгол уран зохёолшодой уулзалга Сүхэ-Баатар хотодо апрелиин 8-да эхилһэн байгаа. Мүнөө жэлэй уулзалга хадаа совет болон монгол литературануудай хоорондо хани барисаанай тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойдо зорюулагдаа юм.

Буряадай уран зохёолшод—«Байгал» журналай ахамад редактор С. С. Цырендоржиев (делегациин толгойлогшо), уран зохёолшо Ц-Ж. А. Жимбиев, поэт А. Г. Румянцев совет литературые уулзалгада түлөөлһэн байна.

Монголой талаһаа МНРП-гэй ЦК-гай шалгалтын комиссиин гэшүүн, МНР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо Д. Наваансурэн, МНР-эй Уран зохёолшодой холбооной хариин оронуудтай барисаа байгуулдаг комиссиин түрүүлэгшэ Д. Уряанхай, поэт Базарсада гэгшэд уулзалгада хабаадаа.

Уулзалгын баяр ёһололой һүүлээр Сүхэ-Баатарай, Алтан-Булагай, Эрдэнэтын, Дарханай ажалшан түмэниие уран зохёолшод бараалхаһан байна. Тиихэдэ Хилганатын леспромхозой модо бэлэдхэлшэдтэй уулзалга болоо. Энэ леспромхоз Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан түүхэтэй. Монголой Хилганатын болон Буряадай АССР-эй Шулуутайн леспромхозууд аха дүү ёһоной холбоо барисаатай.

Монгол ороной хүдэлмэришэд, малшад, студентнэр, һургуулиин һурагшад хүндэтэ айлшадаа хани халуунаар угтаһан байха юм.

М. ДАНИЛОВА.

Буряадай Уран зураашадай холбооной залнууд соо эдэ үдэрнүүдтэ залуу бэлигтэнэй выставкэ нээгдэжэ, олоной анхарал татана. Уран зурагай бүхэроссиин долоон хоногой программын ёһоор эмхидхэгдэһэн энэ выставкэдэ гушаад шахуу залуу уран зураашадай хүдэлмэринүүд табигданхай. Тэндэ имагтал зурагууд бэшэ, мүн элдэб гоёор шэмэглэгдэһэн үргэн хэрэгсэлэй зүйлнүүд, алтан, мүнгэн бүтээлнүүд олоной анхаралда дурадхагданхай. Эндэ Г. Шенхоров, В. Николюк, Р. Санжитов, Д. Олоев, бусадай зохёол бүтээлнүүд харуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын зал соо.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ГАИ-гай экран

Үнгэрһэн долоон хоногто гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэд харгыгаар ябаха дүрим хазагайруулһан 57 жолоошониие элирүүлһэн байна. Эдэнэрэй тоодо 6-дахи, 103-дахи нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннонуудай пр. раб В. Л. Попов, ахамад механик В. Б. Бархутов, локомотив-вагон заһабарилгын заводой локомотив бүридхэлгын цехэй хүдэлмэришэн Л. П. Лапин, түмэр замай отделениин ахамад кондуктор Ю. А. Бухаров, БАМ-3809 автоколонныын жолоошон В. П. Кечигин, бусадшье оролсоно.

Байгша оной түрүүшын кварталда республикын 9 райондо (Баунтын, Зэдын, Яруунын, Загарайн, Захаамниай, Кабанскын, Хяагтын, Сэлэнгын, Хориин) харгыда болодог гэнэ усалай тоо олошороо. Энээхэн хугасаа соо тус районуудта автотранспортын ааринуудһаа уламжалан, 32 хүн наһа бараһан, 79 хүн гэмэлтэһэн байна. Харгын аюулгүйе сахиха талаар эдэ районуудай комиссинуудай түлөөлэгшэд ааринуудые һэргылхэ талаар хүдэлмэреэ эдэбхижүүлхэ зэргэтэй.

Архиин халууе бариихай жолоошод һэримжэеэ алдадаг, харюусалгаяа мэдэрхэеэ болидог aаб даа. Эрхэтэн А. Шиханов Хяагта ошодог харгыгаар гүйлгэжэ ябатараа, урдаһаань ябаһан машинатай мүргэлдэшөө. Тиигэжэ ашаанай хоёр машина саг дары шатан һалаба. Аза талаан болоходоо, жолоошод амиды гарасалдаа. Теэд гүрэниие иимэ ехэ гарза гайда оруулха гээшэмнай оһол назагай ябадалһаа, харюусалгаяа алдаһанһаа эхитэй бшуу.

«Буржелезобетон» нэгэдэлэй модошо дархан С. Далаев һогтуугаар үйлсэ хүндэлэн харайжа гарахые һэдэбэ. Гэбэшье урдаһаань ерэжэ ябаһан «ГАЗ-66» түхэлэй автомашинада дайруулаа. Ехээр гэмэлтэжэ, гар хүлөө хухалһан Далаев саг дары больницада абаашагдаа. Мүн лэ мотоциклай жолоошон В. Ильин һурагша Нина Мартыновае дайруулһан байна. В. Ильин Улаан-Үдын 3-дахи автобазада хүдэлдэг.

Бүхыдөө долоон хоног соо республикын харгынуудта 12 гэнэ усал болоо. Байгша оной түрүүшын гурбан һарын туршада 250 жолоошон медвытрезвительнүүдтэ ороһон байха юм.

Н. СЕМЕНОВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «...мя».

Улаан-Үдэ. 9.45 — «Соёл һонин» (буряадаар).

Москва. 10.15 — «Мужество» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (...дэхи сери). 11.20 — «...шад». Фронтдо нүхэсэгшэдэй клуб. Габшагай гурбадахи ...миин ветерануудай уулзалга. 12.50 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадануд. Гетеборгһоо дамжуулга. Забһартань. 13... — «Спортлотогой» 17-дохи ...раж. 15.00 — «Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ». 15.15 — «Дник Карлоса Эспинолы» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай фильм. 16.30 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 17.30 — «Манай ... гэнэрэй дуунууд». 18.00 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. Летуновой хөөрөөн. 18.30 — «Степа-моряк» — мультфильм. 19.05 — «9-дэхи студи». 20... — 20.20 — Забһарлалга. ... — «Березка» гэжэ Гүрэнэй академическэ хатарай ансамблиин концерт. 20.55 — «Скандальное происшествие в Брикмилле» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22... — «Скандальное происшествие в Брикмилле» (2-дохи сери). 23.40 — «Үдэшын аялгуу». 00.25 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.45 — «Һайн ... нартай эд бараа элбэг ... гаргаха».

Улаан-Үдэ. 10.15 — Үхибүүдтэ. Мультфильм. 11.25 — «Пятнадцатилетний капитан» уран һайханай фильм. 13.0... «Георг Отс ба оперо» — хүгжэмтэ телефильм. 14.05 — Баримтата фильмүүдэй программа. 15.05 — «Далай ...хай дурсалга» — фильм-концерт.

«Орбита-3». 15.20 — «...дай аялганууд». 15.35 — «...атрай афиша». 16.35 — Концерт. 17.00 — «Элүүр ...байлга». 17.45 — Баримтата фильм. 17.55 — Барилдаан. Европын чемпионат. Лодзьһоо дамжуулга. 18.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 19.00 — «Уильям Шекспир» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 20.0... Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадануд. Гетеборгһоо дамжуулга. 20.20 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!», «Трям, здравствуйте!» — мультфильм. 22.15 — Баримтата фильм. 22.35 — И. Дунаевский. «Дорога к счастью» — телевизионно хүгжэмтэ зүжэг. 24.00 Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадануд. Гетеборгһоо дамжуулга.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Фермэ бүхэндэ нөөсэ арга боломжонууд бии» — В. Антоновой статья. «Коммунис субботнигой дүнгүүд тухай» — статуправлениин мэдээсэл. «Загарайнхид жэшээ абахаяа яанаб?» — К. Уланов, М. Аханянов, Ю. Коркин гэгшэдэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Олониитэтэй нягта барисаатайгаар» — облсовпрофой ээлжээтэ пленумэй хүдэлмэри тухай тоосоон. Ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулха». «Найдамтайгаар һууха гэрнүүдые бариха гээшэ харюусалгатай»—Э. Демин, В. Прохоров, Е. Егоров, В. Сизов гэгшэдэй статья. «Соведүүдэй хүдэлмэри». «Ёһотоор түбхинэхэ саг ерээ» —А. Цыреновэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. «Жэгүүртэ хүгжэмэй зэдэлхын түлөө» — Н. Цибудеевагай статья. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин. — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын сааднаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын галханай» материалнууд. Соносхолнууд.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03468. Заказ № 96. Индекс 590...